ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ფასი 5 კაპ. ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲘ, 24 ᲒᲘᲝᲠᲒᲝᲑᲘᲡᲗᲕᲔ 1915 Წ. № 150

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს" რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე. ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი. რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მიხეილის ქუჩა, № 4. [illegible]: Тифлисъ, редакція „Сакартвело", поч. ящикъ № 76

განცხადების ფასი [illegible] დამატებაზე № ღირს ცალკე 1 კაპ.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ კანტორისაგან

გაზეთი „საქართველო" 1 ნოემბრიდან წლის დამლევამდე ღირს 1 მან.—60 კაპ.

მოვაგონებთ იმ ხელის მომწერთ, ვისაც ხვედრი ფული არ აქვს გადახდილი, გზავნონ შეუყოვნებლივ.

მისამართი: г. Тифлисъ, редакція „Сакартвело" Московская 4, поч. ящикъ 76.

კანტორა უმორჩილესად სთხოვს თბილისის ხელის მომწერთ დაუყოვნებლივ აცნობონ კანტორას თუ რომელიმე მათგანს გაზეთი არ მიუვა.

ᲐᲮᲐᲚ ᲒᲐᲮᲡᲜᲘᲚ ᲘᲜᲢᲔᲚᲘᲒᲔᲜᲢᲣᲠ ᲡᲐᲡᲐᲓᲘᲚᲝ

„ᲞᲔᲢᲠᲝᲒᲠᲐᲓ"-ში

კრუზენშტეინის ქუჩაზე, „Тифл. Листокъ"-ის რედაქციის პირდაპირ

მზადდება უთვალავი

ᲔᲕᲠᲝᲞᲘᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲖᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲭᲛᲔᲚᲔᲑᲘ

ძრიელ ხელმისაწდომ ფასებში: 2 თავი 50 კ. ხოლო სამი თავი 65 კაპ.

თვიურად ფასდაკლებით, ე. ი. 2 თავი—13 მან., 3 თავი—16 მან.

შეიძლება ვახშმის შეკვეთა.

პატივისცემით ს. ქახეთელიძე და გ. არჩვაძე.

25—16

კვირას, 29 ნოემბერს, დილის 11 საათზე კავკასიის საიმპერატორო სამეურნეო საზოგადოების დარბაზში დანიშნულია

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲔᲝ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲬᲔᲕᲠᲗᲐ

ᲬᲚᲘᲔᲠᲘ ᲙᲠᲔᲑᲐ

1. ანგარიში საზოგადოების მოქმედებისა და გაწეულ ხარჯებისა 1913—1914 წ.წ.
2. სარევიზიო კომისიის მოხსენება.
3. ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა.
4. ახალ წევრთა მიღება.
5. არჩევნები საბჭოს წევრებისა და სარევიზიო კომისიისა.

3—11—1

ᲒᲐᲓᲐᲬᲔᲠᲐᲡ ᲡᲐᲬᲔᲠ მანქანის საშუალებით და საწერ ᲛᲐᲜᲥᲐᲜᲐᲖᲔ მუშაობის სწავლებას ხელმისაწდომ ფასებში ჰკისრულობს

Ი. Თ. ᲒᲕᲐᲗᲣᲐᲡ ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲐ

ვერის დაღმართი № 1

ტელეფონი 17—05

ᲓᲝᲥᲢᲝᲠᲘ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡᲐ

მოსე ანთიმოსის ძე

ᲙᲐᲚᲐᲜᲓᲐᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

უმფროსი ექიმი ტფ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე საღამოს 5—7 საათ. ოლღას ქუჩა, № 3, სახლი მელიქ-აზარიანცისა.

Ქ. Ბ Ო Რ Ჯ Ო

ᲔᲥᲘᲛᲘ ნ. მ. კლიმიაშვილი

იღებს შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს.

აკაკის ქუჩა, შეფის აფთიაქთან.

ᲙᲑᲘᲚᲘᲡ ᲔᲥᲘᲛᲐ

ᲛᲐᲛᲣᲚᲐᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ

(ᲮᲝᲚᲓᲔᲕᲘᲡᲐᲛ)

განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 9—3 საათ. ყოველდღე, გარდა კვირა დღისა.

ოლღას ქუჩა, № 22.

ᲔᲥᲘᲛᲘ

Მ. Დ. ᲬᲘᲜᲐᲛᲫᲦᲕᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ყ. ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტისა სამედიცინო ინსტიტუტის კლინიკებისა გადმოვიდა თბილისში და იღებს შინაგან სნეულებიან ავადმყოფებს: გულისა, ფილტვებისა და სისხლის სნეულელებიანს • სპეციალურად. საღამოს 5—7 საათამდე, მიხეილის ქ. № 36, მეორე სართული.

გოლოვინის პრ. და სამხედრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲤᲗᲘᲐᲥᲘ

ᲞᲠᲝᲕᲘᲖᲝᲠᲘᲡ ᲐᲮᲕᲚᲔᲓᲘᲐᲜᲘᲡᲐ

ᲔᲥᲘᲛᲘ

Გ. Მ. ᲛᲣᲮᲐᲫᲔ

იღებს დოსტაქარი ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათ. მისამართი: კუთხე კიროჩნი და დიდი მთავრის ქუჩისა, სახლი სვანიშვილისა; შესავალი დიდი მთავრის ქუჩიდან № 67 ოფიცერთა ეკონომიური საზოგადოების შენობის პირდაპირ. ტელეფონი № 5—77.

ᲙᲑᲘᲚᲘᲡ ᲔᲥᲘᲛᲘ

ᲜᲘᲜᲝ ᲠᲭᲮᲘᲚᲐᲫᲔ

იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. და საღ. 5—7 საათ. ყაზბეგის ქუჩა 14 და კირპიჩნი შესახვევის 21.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲘᲐᲤ-ᲤᲐᲡᲘᲐᲜᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲐ ᲔᲡᲘᲙᲝᲕᲡᲙᲘᲡ ᲪᲘᲠᲙ-ᲠᲔᲙᲝᲠᲓᲨᲘ

(ვერის დაღმართზე)

ხუთშაბათს 26 გიორგობისთვეს

ქართულ დრამატიულ. საზოგ. დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება სოფოკლეს დიდებული ტრაგედია ანტიურ ცხოვრებიდან

ᲔᲓᲘᲞᲝᲡ ᲛᲔᲤᲔ

ნათარგმნი კონსტ. ანდრონიკ.

პიესა წარმოდგენილი იქნება სახელგანთქმულ რეჟისორის რეინჰარტის იდეით ამ პიესისათვის განსაკუთრებით აგებულია ახალი სცენა და საგანგებო მოწყობილება.

დამსწრე საზოგადოების საყურადღებოდ: თეატრის ადმინისტრაცია ამით იუწყებს წარმოდგენაზე დამსწრეთ, რომ წარმოდგენის დაწყების შემდეგ არავის არ შეუშვებენ და ამიტომ საჭიროა მაყურებელი დარბაზში დაწყებამდე ისხდნენ.

მონაწილეობენ [illegible] — დაწყება საღამოს 9 საათზე

— ადგილების ფასი ორი შაურიდან მანეთამდე —

რეჟისორი კ. ანდრონიკაშვილი. ადმინისტრაცია ქართ. დრამ. საზოგად.

მორიგი წევრი გამგეობისა ი. ბარათაშვილი.

შემდეგი წარმოდგენა სახალხო სახლში 9 დეკემბერს

მზადდება წარმოსადგენად ამავე ცირკის ახალ სცენაზე სოფოკლეს მეორე ტრაღედია „ᲐᲜᲢᲘᲒᲝᲜᲔ" (3—9—1)

ᲝᲛᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ᲝᲛᲘᲡ ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ

21 გიორგობისთვე.

ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠ ᲡᲐᲠᲓᲚᲘᲡ ᲨᲢᲐᲑᲘᲡᲐ

ᲞᲔᲢᲠᲝᲒᲠᲐᲓᲘ, დასავლეთის ასპარეზი. რიგის ყურედან მოკიდებული პრიპიატის მიდამოებამდე ცვლილება არ მომხდარა. 19 გიორგ. ნაშუადღევს, ძლიერი ზარბაზნების სროლის შემდეგ, მოპირდაპირე იერიშით წამოვიდა მდ. სტირის მარცხენა მხარეს პოდჩერევიჩაზე, რაფალოვკის სამხრეთ-დასავლეთით. რუსებმა უკან დაიხეს, თუმცა საღამოს 7 საათზე ისევ დაიჭირეს პოდჩერევიჩი. მდ. სტირის მარცხენა ნაპირას, ჩარტორიისკის ზემოდ, რუსებმა ზარბაზნები დაუშინეს სოფ. სემკას და მოპირდაპირეს დიდი ზარალი მიაყენეს. მტერი თავზარდაცემული გარბოდა. გალიციაში ახალ ოლექსინელის სამხრეთით ზარბაზნის სროლით ავსტრიელები გაჰფანტეს. 19 გიორგობისთვეს დილით ტრემბოვლის დასავლეთით, მტერმა სოფ. მრიკუტასთან შემოუტია, მაგრამ მოიგერიეს. მოპირდაპირემ ბუჩაჩის ჩრდილო-აღმოსავლეთით სოფ. იანოვკაზე იერიში მიიტანა, მაგრამ უკუაგდეს.

ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲘᲡ ᲐᲡᲞᲐᲠᲔᲖᲘ. ვანის ტბის სამხრეთ კიდეზე რუსების მოწინავე რაზმები, ვარკუნის მიდამოებიდან უკან დახეულ ოსმალეთის ჯარის დევნაში, ბითლისის გზისაკენ გავიდნენ. მთელ საომარ ხაზზე რამდენიმე დღე საშინელი ქარბუქი იყო. მთებზე დიდი თოვლი დასდო.

22 გიორგობისთვე.

ᲞᲔᲢᲠᲝᲒᲠᲐᲓᲘ. დასავლეთის ასპარეზი. დვინის მიდამოებში, სვენტენის ტბის ჩრდილო-დასავლეთით, შიშკოვის მახლობლად გერმანელების შემოტევა თოფების სროლით შეაჩერეს. დანარჩენ ადგილებში ცვლილება არ მომხდარა.

ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲘᲡ ᲐᲡᲞᲐᲠᲔᲖᲖᲔ ცვლილება არ მომხდარა.

23 გიორგობისთვე.

ᲞᲔᲢᲠᲝᲒᲠᲐᲓᲘ. დასავლეთისა და კავკასიის ასპარეზზე გუშინდელმა დღემ წყნარად ჩაიარა.

—

21 გიორგობისთვე.

საფრანგეთი.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. საფრანგეთის ასპარეზზე განსაკუთრებული არაფერი მომხდარა.

სერბეთი.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. 18 გიორგ. მონასტირი ჯერ კიდევ სერბიელთა ხელში იყო. ცრინზე ზარბაზნებით სროლა იყო. ბულგარები უშენდნენ კრივოლაკს და ვიოსანს.

ᲡᲝᲚᲣᲜᲘ. 20 გიორგ. მინისტრი კიდევ მაგრობს. ბულგარებმა მოახერხეს ცრინზე გადასვლა ნოვაჩთან. გუშინ მათ მიზანს მიაღწიეს.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. 20 გიორგ. სოლუნიდან იტყობინებიან, გუშინ საღამოთი არა ბულგართა ჯარის ძალდატანებით, არამედ მთავრობის ბრძანებისამებრ სერბებმა მონასტირი დასტოვესო.

რუმინეთი.

ᲑᲣᲥᲐᲠᲔᲡᲢᲘ. 20 გიორგ. ოფიციალად გამოცხადდა: სახელმწიფოს დასაცავად სამხედრო მთავრობამ 23 გიორგობისთვეს გადასწყვიტა ყველა ნავებს სანდლებს და პატარა გემებს და აგრეთვე კერძო პირთა და ამხანაგობათა ნავებს თავი მოუყაროს.

ᲞᲔᲢᲠᲝᲒᲠᲐᲓᲘ, 22 გიორგობისთვე. კვლავ გამოცხადდა დეკლარაცია, რომელიც ხელმოწერილ იქმნა ლონდონში 17 გიორგობისთვეს 1915 წ. ამ დეკლარაციის ძალით ხუთი შეერთებული სახელმწიფო: ინგლისი, საფრანგეთი, რუსეთი, იაპონია და იტალეთი ერთმანეთს შორის პირობას სდებენ ზავზე მოწინააღმდეგესთან, არც ერთმა ცალკე მოლაპარაკება არ გამართოს, ვიდრე წინასწარ ერთმანეთს არ შეეთანხმებიან. დეკლარაციაზე ხელს აწერენ გრაფი ბენკენდორფი, სერ გრეი, პოლ კამბონი, მარკიზ იმპერიალი, და ინუიე.

ᲡᲢᲝᲙᲰᲝᲚᲛᲘ, 22 გიორგ. გრიმსბიდან მიმავალი გემი „ნარვიკ" ნაღმს დაეჯახა და ჩაიძირა. 1 კაპიტანი და 4 გემზე მყოფი დაიღუპა.

ᲠᲝᲛᲘ. ყველა გაზეთები ერთხმად უნდობლად უყურებენ საბერძნეთის მთავრობას და უფრო კი მეფეს და დასძენენ, რომ თუმცა მოკავშირეთა სახელმწიფოებმა მოლაპარაკებით ცოტად თუ ბევრად თავიანთ სასარგებლოდ დაითანხმეს საბერძნეთი, მაგრამ ბოლოს მაინც გვიღალატებსო.

სერბეთი.

ᲡᲝᲚᲣᲜᲘ, 22 გიორგობისთვე. მონასტირის მიდამოებიდან სერბიელებმა რეხნენკის გზით დაიხიეს ალბანეთისკენ.

ბულგარელთა გამოქცეულთა რიცხვი მატულობს. გამოქცეულთა უმრავლესობა არიან გლეხები, რომელნიც ამბობენ რომ თუ სერბეთის მაკედონიის დაპყრობის შემდეგ ომი კიდევ გაგრძელდა, ომი აღარ იქნება სახალხოო. სერბელთა ბათალიონი მოვიდა ჯევჯელში. სერბებმა დასტოვეს მონასტირი. რომელიც დიდ გაჭირვებას განიცდიდა ტელეგრაფის შეერთება სოლუნსა და მონასტირის შუა გუშინ დილის აქეთ შეწყვეტილია.

გერმანელ-ბულგარელთა არმია დღეს შევიდა მონასტირში და სახელმწიფო დაწესებულებათა შენობებზე ააფრიალეს თავიანთი ბაირაღები.

უდიდესი ნაწილი სერბთა არმიისა გადადის თოვლით დაფენილ ალბანეთის მთებზე; ნაწილი მიდის მთაშავეთში და ერთი ნაწილი მიეჩქარება, შეუერთდეს იტალიელთა არმიას.

ᲛᲐᲠᲡᲔᲚᲘ, 22 გიორგობისთვე. ხომალდმა „ვილდსაქირმა", 11 კაცი მოიყვანა, რომელნიც ინგლისელთა დალუპულ გემიდან გადაარჩინა. იტალელთა ხომალდმა „ბოლონიამ" 16 მეზღვაური მოიყვანა. ესენი იტალელთა დაღუპულ გემის მეზღვაურები არიან.

ᲥᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲔᲑᲘᲓᲐᲜ

ფრანგებისა და ინგლისელების წინააღმდეგ.

სერბების წინააღმდეგ გერმანელებმა ცოტა ძალა დასტოვეს, ეხლა მათ აზრად აქვთ საფრანგეთ-ინგლისის წინააღმდეგ საერთო შემოტევას დაადგენ. ამ შემოტევაში მონაწილეობას მიიღებენ გერმანებლებთან ერთად ბულგარები და ოსმალები. უკანასკნელი იერიში უნდა მიიტანონ. ფრანგ-ინგლისელთა ჯარის წვერებზე.

ფედერაცია.

გაიმართა ოფიციალი მოლაპარაკება გერმანელთა შორის, რომ შემოღებული იქმნას საბაჟო და სავაჭრო ფედერაცია, რომელშიაც მონაწილეობა უნდა მიიღონ აგრეთვე ავსტრია-უნგრეთმა და ბულგარეთმაც. ყველა ამ სახემწიფოს დელეგატები დრეზდენს გაემგზავრნენ, სადაც მოხდება თათბირი ამ საკითხის თაობაზე.

ᲡᲞᲐᲠᲡᲔᲗᲘ

გერმანეთ-ოსმალეთის მოქმედება.

ქამადანში ოსმალო და გერმანელ-შვედელი ოფიცრები აგებენ დიდ საველე სიმაგრეებს—ქამადანში მახლობელ მთათა უღელტეხილებთან. გერმანელები ფულს არ ზოგვენ, რომ არტილერისტები მრავლად შეიძინონ.

[illegible] ანდობრიობის განადგურება [illegible] ალბანეთის გზაზედ [illegible] საბერძნეთ-სამხრეთის [illegible] აღმდეგ აშკარად გამოსვლა.

ᲡᲐᲑᲔᲠᲫᲜᲔᲗᲘ

ხმები დემობილიზაციის შესახებ.

„Morning Post"-ის ათინელი კორრესპონდენტი იუწყება, შესაძლებელია საბერძნეთში მოხდეს ნაწილობრივი დემობილიზაცია, რადგანაც ფეხზე დაყენებული ჯარის შესანახად მთავრობას დიდძალი ფული ეხარჯება, ამის ატანას მთავრობის ფინანსიური მდგომარეობა ვერ აიტანსო.

ვენიზელოსის სამართალში მიცემა.

„Daily Telegrsph"-ის კორესპონდენტი ათინიდან იუწყება, შესაძლებელია, საბერძნეთის ყოფილი პრემიერი ვენიზელოსი, სამართალში იქმნას მიცემული იმ მოწოდების გამო, რომელიც ბოიკოტს უცხადებს ახალ საპარლამენტო არჩევნებს.

პასუხის მიცემამდე.

საბერძნეთის მთავრობა შეთანხმების სახელმწიფოებს მეორე ნოტაზე პასუხს არ აძლევს სანამ მას არ ეცნობება, თუ საბერძნეთის ტერიტორიის რომელი ადგილი უნდათ ჩაითვალოს სამხედრო ოპერაციების ზონად.

ᲐᲚᲑᲐᲜᲔᲗᲨᲘ

მონასტირის დაცემის შემდეგ სერბეთის ჯარი დაიქსაქსა. ნაწილმა ალბანეთს მიაშურა. ამ ამბავმა მღელვარება გამოიწვია დურაცოს ოლქში. ამ გზით სერბეთის მრავალი ოჯახი გაემგზავრა იტალეთში. ავსტრიელ-ბულგართა აგენტებით გაგულისებული ალბანელნი ყალყზე სდგანან, აჯანყებისთვის ემზადებიან. საგულისხმიეროა რომ საბერძნეთის მთავრობამ ვალონის მახლობლად რატომღაც ჯარებს მოუყარა თავი.

საბერძნეთის ხაფანგი

იტალელთა ზოგიერთ გაზეთებს არა სჯერათ საბერძნეთის სიტყვა. მათს პოლიტიკას ვერაგობის სახელით ჰნათლავენ. საბერძნეთიო, ამბობენ ეს გაზეთები,—მოკავშირეებს აშინებს და ვერ ჰხედვენ, რომ იგი ხაფანგს ამზადებს და მოულოდნელად თავს დაგვატყდებაო.

ᲝᲡᲛᲐᲚᲔᲗᲨᲘ

ოსმალეთის სომხობა

ოსმალეთში განაგრძობენ სომეხთა ჟლეტას. ამ ამბავმა თვით გერმანელებსაც კი გაულვიძა მიძინებული სინიდისი. სახარების მქადაგებელთა მეთაურნი წარსდგნენ იმპერიის კანცლერთან და შეწყნარება ითხოვეს. კანცლერი დაჰპირებია, ყოველისფერს მოვიმოქმედებ, თუ კი რამ ძალა შემწევს ოსმალეთის სომხობას მდგომარეობა შევუმსუბუქოო.

გერმანეთის სამხედრო რესურსები

გერმანეთის სამხედრო რესურსების გამოლევაზე ჯერ ნაადრევია ლაპარაკი. როგორც უკანასკნელი ცნობები მოვიდა, გერმანეთს კიდევ ბლომა სათადარიგო ჯარები ჰყოლია საველე ლაშქრის შესადგენად. უკანასკნელად გაუწვევია 18—43 წლის მამაკაცობა. აქედან იმდენი ჯარი შემდგარა, რომ გერმანეთს მთელი წლის განმავლობაში შეუძლიან საიერიშო ინიციატივა ხელში ეჭიროს, ხოლო ვალის შესრულების შემდეგ თავდაცვაზე გადავიდეს. ასეთი ომი შესაძლებელია კიდევ 18 თვის განმავლობაში გავრძელდესო.

ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲤᲝᲡᲢᲐ

კოლნის კომენდანტის ბედი.

ლეიპციგის სამხედრო სასამართლომ განიხილა კოლნის კომენდანტ გენერალ გროსმანის საქმე. სასამართლომ იგი დამნაშავედ იცნა: 1) ციხე ვერ დაიცვა წესიერად, სიჯიუტე გამოიჩინა და [illegible] 2) [illegible] 1877—78 წლების ბრძოლაში, მონაწილეობდა [illegible] ამიტომ სასჯელი 15 წლის კატორღა, [illegible]

სერბეთს იყოფენ.

ახლო მომავალში ვილჰელმი ინახულებს ფრანც-იოსებს, რათა სერბეთის განაწილება მოაგვარონ ავსტრიისა და ბულგარეთის შუა.

უსკიუბთან.

ავსტრო-გერმანელთა მოწინავე ჯარები უსკიუბთან მოვიდნენ და ბულგარეთისას შეუერთდნენ.

საბერძნეთში.

საბერძნეთმა ნება დართო მოკავშირეებს, რკინის გზით ისარგებლეთ სოლუნისა და სკოპლეს შუაო. ასევე ნება დართო მოიხმარონ ეგეოსის სანაპიროების ნავთსადგურები.

მონასტირის დაცემა.

მონასტირის გარნიზონმა რეზნოსკენ დაიხია. სერბთა ჯარები საბერძნეთის ტერიტორიაზე გადავიდნენ. სერბეთის კამპანიას დასრულებულად სთვლიან. გერმანელები ბულგარეთისკენ იხევენ. ნაწილი გერმანელთა ჯარებისა მთაშავეთში პლევლიეს უახლოვდება.

ᲝᲛᲘᲡ ᲒᲐᲠᲨᲔᲛᲝ

ბალკანეთის ტრაგედია უახლოვდება თავის დასკვნას. სერბეთი უკვე გადალახულია. მტრებმა თავიდან ბოლომდის მიმოიარეს განადგურებული და ნაცარ ტუტად ნაქცევი სერბეთი. გერმანეთმა სასურველად გაიკაფა გზა აღმოსავლეთისაკენ. გერმანელ-ავსტრიელნი თავისუფლად მიმოდიან კონსტანტინოპოლს და თავიანთ სამშობლოში. საბერძნეთს უკვე უდგება წუთები გადაჭრით ამა თუ იმ მხარეზე გამოსვლისა. უკვე თვით საბერძნეთი და მისი მტერ მოყვარენი ანგარიშობენ მის ზარალს და სარგებელს, უკეთუ ის ამა თუ იმ მოპირდაპირეს მიემხრობა. აი, ამიტომაა, რომ საბერძნეთი სდუმს. ამით მას უნდა, როგორმე თავიდან აიცილოს ან ძლიერ ხანმოკლე ჰყოს თავისი ომში ჩარევა და ყოველ ღონეს ხმარობს ორთავე მოპირდაპირე მხარეს ასიამოვნოს და თავი იმის მომხრედ მოაჩვენოს. ეხლა კი, როცა ომი მის ტერიტორიაზე გაჩაღდება, შეიძლება ძალა უნებლიეთ დასჭირდეს ჩარევა. ეს უკვე ახლო მომავლის საკითხია. ეს აშკარაა იმით, რომ თუ საბერძნეთის ტერიტორიაზე მოკავშირეები და ბულგარეთი შეიჭრებიან, თვით მთელი საბერძნეთი უნდა გადალახონ და გაანადგურონ, რადგანაც მინამ ამ ტერიტორიიდან ურთიერთს არ დაამარცხებენ და საბერძნეთის ტერიტორიიდან არ გადარეკენ, არ დასცხრებიან. ამასობაში კი თვით საბერძნეთი განადგურდება, თუნდაც სრული ნეიტრალიტეტი დაიცვას. ამიტომ უმეტეს უბედურებას უმცირეს უბედურებას არჩევს და ძლიერს მიემხრობა, რათა მალე გარეკოს სუსტი მტერი თავის ადგილიდან. გერმანეთი ანაზდად შეჰრეკავს სერბებს საბერძნეთის ტერიტორიაზე, რომ როგორმე ჩაითრიოს ომში, რასაკვირველია, თავის სასარგებლოდ. აგრეთვე მთელ ღონეს ხმარობს გერმანეთი, რომ სპარსეთ-ავღანისტანიც ჩაითრიოს ომში. ყოველთვის, როცა რომელიმე სახელმწიფოს ჩათრევას გადასწყვეტს ხოლმე იგი, ბრძოლის პირს უახლოვებს სა-

სურველ სახელმწიფოს და იძულებულს ჰყოფს ან აქეთ ან იქით გამოვიდეს იგი. დღეს კაცმა არ იცის თუ სად არის გერმანეთის უმთავრესი ძალა, სად არის მისი ძლიერი ჯარები. რუსეთისაკენ აგერ მეორე თვეცაა, რომ სერიოზულ შემოტევებს დაანება თავი და ჯარები სადღაც გააქრო. ჰფიქრობდენ, თითქოს ჯარები სერბეთში გადაიყვანაო, მაგრამ ეს არ არის მართალი, რადგან სერბეთის წინააღმდეგ გერმანეთს არც 60,000 ჯარისკაცი დასჭირვებია, ვინაიდგან ბულგარეთმა, ავსტრო-უნგრეთმა და ოსმალეთმა გამოიყვანეს სერბეთის საწინააღმდეგოდ საკმაო ძალები. დასავლეთის ფრონტზე—ევროპაშიც არა სჩანს რა. არავინ უწყის თუ სად გამოაჩენს გერმანეთი თავის ძალებს ამ ორი თვის მოსვენების შემდეგ. მართალია რუსეთისაკენ შემოტევას აწარმოებს დვინასა და რიგის, აგრეთვე ამ უკანასკნელ ხანში ჩარტორიისკის მიდამოებში, მაგრამ ეს შემოტევა არც რიცხვით, არც სიძლიერით, არც დროსა და ადგილ-მდებარეობის პირობით არ ამტკიცებს, რომ აქ დიდი ძალები ჰყავდეს გერმანეთს. ის კი არა ყველაფრიდან სჩანს, რომ გერმანეთს ამ ნაჩვენებ მიდამოებში მცირე ძალები ჰყავს და დღემდე მხოლოდ და მხოლოდ სათვალთმაქცო დემონსტრაციებს ახდენს და ოდნავადაც ფართო სერიოზული მოქმედების ხასიათს არ აძლევს. მაშასადამე, საკითხი ეხლა ისაა თუ რა ალაგას გამოაჩენს გერმანეთი თავის ძალებს?

როგორც სჩანს უმახლობელესი მიზანი მოკავშირეებისა ეგვიპტეში გალაშქრება უნდა იქნეს და სუეცის არხის გადაჭრა. მაგრამ რა ძალებით წავა გერმანეთი იქ, ან ვის გაგზავნის, ჯერ კიდევ საეჭვოა. საეჭვოა ჯერ თვით ესეთი ექსპედიციაც. შეიძლება დარდანელი გასწმინდონ მტრისაგან და ჩრდილოსკენ ჰქნან პირი. მაშინ შეიძლება რუმინეთიც გახადოს იძულებული, რომ ჩაერიოს საქმეში და ამავე დროს, სპარსეთისაკენ ოსმალეთიდან გაილაშქრონ. ან შეიძლება კვლავ უკიდურეს ჩრდილოეთის მხარეს მიაქციონ ყურადღება და შვედეთი აიძულონ ბრძოლის ასპარეზზე გამოვიდეს. მაგრამ აქ, სჩანს, არ ჩქარობს გერმანეთი საქმის გართულებას. ამისთვის იგი უფრო შესაფერ დროს ელის. საქმე, უმეტესად დღეს, სამხრეთისაკენ კეთდება. ან ვინ იცის თვით დასავლეთის ფრონტის გარღვევას შეეცადოს. მაგრამ ეს უკანასკნელი აზრი სინამდვილეს უფრო დაშორებულია, რადგან აქ მოპირდაპირის დამარცხება თუ შეუძლებელი არ არის, მოითხოვს უკიდურეს სიძნელეს და უსაშინელეს სისხლის ღვრას. და ამ პირობებში გერმანეთი არჩევს უფრო სუსტს ადგილებს, სადაც მტრის ჯობნა უფრო ადვილიც იქნება და სადაც მტერი უმეტეს სუსტია და მსხვერპლიც უფრო ცოტა დასჭირდება. ბერლინიდან კონსტანტინეპოლამდე რკინის-გზით შეერთების შემდეგ გერმანეთისთვის და საერთოდ მოკავშირეებისთვის უფრო ხელსაყრელია ომი აღმოსავლეთში. ეს იმიტომ, რომ აქედ ეხლა მოკლე და თავისუფალი გზა აქვს, მაშინ როდესაც მოპირდაპირეთ შორის ზღვის გზა აქვს და სახიფათო. ამიტომ თუ მეტად სუსტი ადგილი არ უპოვნა ევროპაში მტრებს, გერმანეთი არ შესწირავს დიდ მსხვერპლს. ერთი სიტყვით ეს უეჭველია, რომ გერმანეთი აგერ მეორე თვეა რაღაც ახალს სიურპრიზს უმზადებს ქვეყნიერებას. მისი ძალები სადღაც ირაზმება ახალი საშინელების საჩვენებლად. შესაძლებელია ეს მზადება კიდევ ხანგრძლივი გამოდგეს და თვით გაზაფხულამდეც გასწიოს.

გ. გ.

ბრძოლის ველზე

სერბთა ჯარის უკანასკნელი საყრდენობი, რომელიც ჯერ კიდევ თავის სამშობლოში იყო დარჩენილი, მონასტირი გახლდათ. თუმც მონასტირის ბედი ისე როგორც მთელი სერბეთისა, დიდი ხანია გადაწყვეტილი იყო, მაგრამ ხომ მოგეხსენებათ, წყალ-წაღებული ხავს ეკიდებოდაო, მონასტირი უკანასკნელი ქალაქი იყო, რომლისთვის თავდადება სერბების ჯარს მოეთხოვებოდა და სერბებიც მას ეჭიდებოდენ. 22 გიორგობისთვის დეპეშამ გვამცნო რომ სერბების წინააღმდეგობასა და თავდადებას ვერ გაუჰრია, სერბებს მიუტოვებიათ ქალაქი და რომ გამარჯვებული გერმანეთ-ბულგარეთის ჯარები შიგ შესულან. ამ ქალაქის დაპყრობით, მოთავდა სერბეთის ტერიტორიაზედ ბრძოლა. გადაწყვეტილია აგრეთვე ბედი სერბეთის ჯარების იმ საცოდავი ნაშთებისა, რომელთაც თავშესაფარად სამი მოსაზღვრე ქვეყანა გაიხადეს, ალბანეთი, მთაშავეთი და საბერძნეთი. ალბანეთი სერბებისადმი თავის მტრულ განწყობილებას აღარ მალავს, მთაშავეთი ალყაშემორტყმულ ქვეყანას წარმოადგენს, რომელსაც არც სარჩო-საბადებელი მოეპოება და არც საომარი მასალა. რაც შეეხება საბერძნეთში შეხიზნულ ჯარებს, შეიძლება მან საომარი ღირებულება სრულიადაც დაჰკარგოს, რადგანაც საბერძნეთის მთავრობა, ბალკანეთის ასპარეზის დღევანდელს ვითარებაში, უკეთეს შემთხვევაში ნეიტრალობის დაცვით თუ გამოხატავს თავის „კეთილ-განწყობილებას“ შეთანხმების სახელმწიფოებისადმი. ხოლო ნეიტრალობის დაცვა მოითხოვს საბერძნეთისაგან, რომ მან იარაღი აყაროს იმ მებრძოლ ჯარს, რომელიც მის ტერიტორიას თავს შეაფარებს. თავის თავად ცხადია რომ გერმანეთ-ავსტრია-ბულგარეთის გამარჯვებული ჯარები განაგრძელებენ მათ დევნას და შეეცდებიან მათ საბოლოო განადგურებას.

უკანასკნელი სამი დღის განმავლობაში რუსეთ-გერმანეთის ფრონტზე შტაბის დეპეშების რწმუნებით არავითარი ცვლილება არ მომხდარა და მოპირდაპირეთ არც შეტაკება მოსვლიათ, თუ სახეში არ მივიღებთ გერმანელთა მხრივ უმნიშვნელო შემოტევის ცდასო სვენტის ტბის ჩრდილო დასავლეთით. ასეთივე სიწყნარეა, დეპეშის ცნობით, კავკასიის ასპარეზზეაც.

მეგრი.

თბილისი, 24 გიორგობისთვე.

წერა-კითხვის საზ. კრების გამო

წერა-კითხვის საზოგადოებას უკვე ორი საზოგადო კრება ჰქონდა. ხალხი ბლომად დაესწრო. სჩანს ინტერესი ამ საზოგადოებისადმი თანდათან მატულობს, რაიცა უტყუარი მაჩვენებელია ჩვენი ეროვნული შეგნების ზრდისა. წ.-კ. საზოგადოება ერთად-ერთი დაწესებულებაა, რომელსაც მიზნად აქვს დასახული ქართველ ერში პირველი განათლების შუქი შეანათოს და აბა რა გასაკვირი უნდა იყოს, თუ ამ გვარ დაწესებულებას ქართველობისაგან განსაკუთრებული ყურადღება ეწირადება. ეს სრულიად ბუნებრივად უნდა ჩაითვალოს. საამისოდ საანბანო შეგნებაც-კი საკმარისია. ეს გახლავთ სასიამოვნო მხარე წ.-კ. საზოგადოების არსებობისა და მისი დღევანდელი წლიური კრებებისა. მაგრამ გარეგან კმაყოფილებას და მოხდენილობას ფასს უკარგავს და თითქმის სავსებით აქარწყლებს ღატაკი შინაარსი ამ კრებებისა. გულის მოსაკლავია და გონების მამგლოვიარებელი, ბოდიში თქმისთვის, უთავბოლო ლაყბობა, დაუსრულებელი განმეორება ყველასათვის აბეზარად ქნილი გაცვეთილი ჭეშმარიტებისა, მუდამ საგნის გარშემო ტრიალი, „კამათი“ როდესაც საკამათო საგანი დიდი ხანია გამორკვეულია და კენჭის ყრას მოითხოვს. გონება გელღება და ესთეთიურ სიამოვნების გრძნობა გელახება, როდესაც მოგესმის „მჭევრ-მეტყველობა“ რომლის ფორმა შინაარს არ შეეფერება, და სიტყვები გამოსათქმელი აზრის ბუნებას. მეფობს ყალბი პათოსი; იჭარბეა შინაარს გამოფიტულ მაღალ სიტყვებისა და უკიდურესი სიღატაკე აზრისა და იდეის.

გონებასა და ლოღიკას თითქოს დაჰკარგვიათ თვითმპყრობელი კონტროლიერის უფლება მთქმელ ორგანოზე. ზომიერება უცნობია; ყველაფერში შეგვაქვს მერიდიონალური უსარგებლო და არა-საჭირო გრძნობათა სიჭარბე, რაიცა ხშირად ჰბადებს არევ-დარევას, სიმწვავეს და აბათილებს იმ ცოტაოდენ კეთილ-გონიერებასაც, რომელიც კიდევ არ გამქრალა ჩვენში. სახიფათო გრძნობათა ღელვას ვიწვევთ იქ, სადაც ორი სამი სიტყვა დაკვირვებით თქმული განსახილველ საგანს გონიერ დასკვნამდე მიიყვანდა.

გონების და ხასიათის უდისციპლინობა, გაუწვრთნელობა მსჯელობაში და მოუხეშაობა საზოგადოებრივოვაში აი ქართველი კაცის უმთავრესი ნაილთაგანი, რომელნიც დაუნდობელის სიაშკარავით გვეცხადებიან საზოგადო კრებებზე და რომელნიც ძალიან ხშირად პესიმისტურ დასკვნამდე მიგვიყვანენ ხოლმე. და რაც უფრო სამწუხაროა, არა სჩანს ცდა, მონდომება, ამ ნაკლის აღმოსაფხვრელად.

ახალი ამბავი

საზოგადო კრება. კვირას, 29 ამა თვეს, დილის 11 საათზე, კავკასიის სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების დარბაზში (ბარიათინსკის ქუჩა) დანიშნულია ქართულ სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების წევრთა წლიური კრება. განსახილველია: 1) ანგარიში საზოგადოების მოხსენებისა და შემოსავალ-გასავლისა 1913—1914 წლებში; 2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება; 3) ხარჯთ-აღრიცხვა; 4) არჩევნები საბჭოს და სარევიზიო კომისიისა; 5) ახალ წევრთა მიღება და სხვ.

წმ. ნინოს სავადმყოფოში. გუშინ წლის თავზე წმ. ნინოს ქართულ სავადმყოფოს არსებობისა გამართულ იქმნა სალამო დაჭრილ და დაავადებულ მეომართათვის საკონცერტო განყოფილებით. სალამოს დაპატიჟებული სტუმრები მრავლად დაესწრნენ. სალამომ მხიარულად ჩაიარა და ტვირთ მძიმე მეომარნი მეტად ნასიამოვნები დარჩნენ ამ სალამოთი.

ქართულ კულტურის მოყვარულთა საზოგადოება. 21 გიორგობისთვეს შესდგა საზოგადოების საბჭოს კრება. საზოგადოების თავმჯდომარის, გ. თ. ჟორდანიას წინადადებით კრებამ ფეხზე ადგომით პატივი სცა აწ განსვენებულ ბიკენტი (ჭოლა) ლომთათიძის ხსოვნას. შემდეგ ი. პ. როსტომაშვილმა წაიკითხა მოხსენება—„ახალი შუქი სწავლა-განათლების საქმეში: ერთი სკოლა და ერთი უნივერსიტეტი მთელ საქართველოსათვის“. მოხსენება ეხება სკოლის გარედ დარჩენილ ახალგაზდობას, რომელსაც ავტორი უძღვნის ამ თავის მოხსენებას. მოხსენებამ გამოიწვია კამათი, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს ს. ბაქრაძემ, გერ. იმნაიშვილმა, გ. რცხილაძემ, ჩხეიძემ, ხართიშვილმა და სხ. მოხსენება კრების მიერ ერთხმად იქნა მოწონებული და მომხსენებელს მადლობა გამოუცხადა. ამასთანავე კრებამ დაადგინა ეს მოხსენება დაიბეჭდოს ერთ-ერთ ქართულ გაზეთში.

საზოგადოების მორიგი კრება დანიშნულია ოთხშაბათისთვის (25 გიორგობისთვეს) საზოგადოების კანცელარიაში, სალამოს 9 საათზე.

მისასალმებელი დეპეშა. 20 გიორგობისთვეს გუბერნიის თავად-აზნაურთა მარშალმა თავ. დ. ე. ჩოლოყაშვილმა საქართველოს ეგზარხოსის პიტირიმისაგან შემდეგი შინაარსის დეპეშა მიიღო: თქვენ ძვირფასო თავადო, და საყვარელ საქართველოს გულითად სალამს გიძღვნით.—ეს დეპეშა პასუხია იმ დეპეშისა, რომელიც თავ. დ. ე. ჩოლოყაშვილმა და დასავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურთა მარშალმა თავ. დ. ო. ნიჟარაძემ თბილისიდან გაუგზავნეს მისს მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობას პიტირიმს და რომლითაც სალამს უძღვნიდნენ-რა მას, სინანულს გამოსთქვამდნენ, რომ თქვენი გამგზავრების დროს თბილისში არ დავრჩით და ვერ გამოგემშვიდობეთო.

საქველ-მოქმედო თათბირი. დღეს 24 გიორგობისთვეს, ნაშუადღევის 2 საათზე, ქალაქის მოურავის ა. ი. ხატისოვის მიერ ქალაქის გამგეობაში სათათბიროდ მიწვეულნი არიან ყველა ის პირნი, რომელთაც სურთ ტყვედ წაყვანილ მხედართ რაიმე დახმარება აღმოუჩინონ და სადღესასწაულოდ ჯარის-კაცთათვის საჩუქრების შეძენის ორგანიზაციის მოწყობაში მონაწილეობა მიიღონ.

გამსესხებელი ამხანაგობა „ალექსანდრეული“. 21 გიორგ, თავ. გ. ნ. დიასამიძის თავმჯდომარეობით, გაიხსნა საზოგადოების დამფუძნებელ წევრთა კრება. არჩეულ იქმნა კრების თავმჯდომარედ თავ. ს. დ. გელოვანი. თავ. გ. დიასამიძემ კრებას მოახსენა ისტორია საზოგადოების მოქმედებისა, ხოლო ბუხჰალტერმა ბ-ნმა ილ. თაყაიშვილმა წაიკითხა შემოსავალ-გასავლის ანგარიში. კრებამ დაადგინა: 1) ეხლავე არჩეულ იქმნან თანამდებობის პირნი; 2) საზოგადოებას სესხის აღების ნება ჰქონდეს, ღვინის გირავნობის ქვეშ, არა უმეტეს 100,000 მანეთისა; 3) კრედიტი გაიხსნას ბანკებში არა უმეტეს 5,000 მანეთისა. არჩეულ იქმნენ: გამგეობის წევრებად—თავ. გ. ნ. დიასამიძე (თავმჯდომარე), თავ. ს. დ. გელოვანი და ვ. ნ. ფრუიძე; მათ კანდიდატებად—პ. ს. დვალი დი ი. გ. აბვერდიანი; სარევიზიო კომისიის წევრებად—ზ. ს. ბიჭაშვილი, ა. ვ. ჯაფარიძე, ვ. ვ. კობახიძე, ნ. კ. გოშაძე და ი. ი. დავითულიანი.

დასასრულ კრებამ მადლობა გამოუცხადა თავ. გ. ნ. დიასამიძეს უსასყიდლო, გულწრფელ და ენერგიულ მუშაობისათვის საზოგადოების ასაღორძინებლად.

შეწირულება. ბ-ნმა დუტუ მეგრელმა შესწირა ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოებას მთელი თავისი თხზულება—„მწირი სარდალი“, გამოცემული ბ-ნ იმედაშვილის მიერ.

გადმოხვეწილთა ობლებისათვის დასარიგებლად ქალაქთა კავშირმა 1,000 წყვილი თბილი წინდები შეუკვეთა სომეხთა სასოფლო სამეურნეო საზოგადოებას.

სიონის ტაძრის გალავანი. ქალაქის გამგეობის წევრის გ. დ. ჟურულის თხოვნით, საქართველოს ეგზარხოსმა ინება შემდგარიყო საგანგებო კომიტეტი, რომელიც სიონის გალავნის გაფართოება-მოწყობაზე მზრუნველობას გასწევდა. ასეთი კომიტეტი კიდევაც შესდგა, რომელშიაც წევრებად შედიან სიონის ტაძრის კანდელაკი დეკანოზი ან. თოთიბაძე, ქტიტორი ბ-ნი სტალინსკი, გ. დ. ჟურული და მ. ა. ძეველიშვილი. კომიტეტის დავალებით ინჟინერმა ა. გ. ბილანიშვილმა შეადგინა გალავნის გეგმის პროექტი და შესავალი კარებისა. პროექტი მსგავსია ტაძრის ხუროთმოძღვრებისა. გალავნის გასაგანიერებლად აღებულ იქნება საეკლესიო მუზეუმის შენობა და სხვა შენობებიც, საცა ამ ჟამად ვაჭრობა სწარმოებს. ერთი შენობა ეკუთვნის კნ. მ. ი. არღუთინსკისას, რომელმაც სურვილი გამოსთქვა ეს შენობა თავისი ადგილით შესწიროს სიონს. დარჩება კიდევ ერთი ძველი შენობა 25 საჟ. მიწით, რომელიც ძალდატანებით უნდა იქმნას შესყიდული. სიონის მახლობლად მემამულეებმა და მოვაჭრეებმა სურვილი გამოსთქვეს ფულად დაეხმარონ კომიტეტს გალავნის გაფართოებაში. ქალაქის გამგეობა უსასყიდლოდ გააშენებს გალავანის შენობას.

თბილისის სასაკლაოზე. ღვინობისთვის განმავლობაში დაკლულა 41.946 სული საქონელი, მათ შორის: მსხვილფეხა—7557, კამეჩი—2171, მოზვერ-დეკეული—1556, ხბო—205, ცხვარი—26.674, ღორი—2782, გოჭი—6, ცხენი—2. სასაკლაოდან გამოუტანიათ ბაზარზედ ძროხის ხორცი—60,051 ფუთი, კამეჩის ხორცი—36.148 ფუთი, ცხვრისა—32496 ფუთი, ღორისა—12043 ფუთი, მოხარშული ხორცი—142 ფუთი და 33 გირ. სასაკლაოს შემოსვლია დასაკლავ გარდასახადიდან—20.0535 მან. 36 კ., ღორების გასასინჯ გარდასახადიდან—2366 მან., დასახლევ გარდასახადიდან—2747 მან. 60 კაპ. გაუცია სასაკლაოს 2033 მან. 67 კაპ. დასახლევე პრემია ბეითლებს უცვნიათ უვარგისად 493 ფუთი და 1 გირ. ძროხის ხორცია, 3 ფ. და 31 გირ. ხბოს ხორცი, კამეჩისა—17 და 36 გირვანქა, ღორისა—72 ფ. და 28 გირ.

ხოლერა. თბილისში ქოლერა სრულებით მოისპო. სავადმყოფოში არც ქოლერიანი და არც ხოლერის ნიშნებით აღარავინ არის.

გადამდები სენი. 23 გიორგობისთვეს ქალაქის სავადმყოფოში იწვნენ: ქუნთრუშიანი 133, სახადიანი 26, სოფლიანი 36, ხუნაგიანი 15, ყვავილიანი 2.

ქ. შ. წ-კ. გამავრც. საზ. წევრთა საერთო წლიური კრება

21 გიორგობისთვე.

დღის 12 საათზე „ახალი კლუბი“ აჟარებული ხალხით იყო სავსე. კრება გახსნა ბ-ნმა **გ. ყაზბეგმა.**

უპირველესად საზოგადოების მდივანმა ბ-ნმა ვ. ბურჯანაძემ წაიკითხა გამგეობის შემდეგი მოხსენება საზოგადოების 35 წლის მოქმედების შესახებ:

„ეს წელიწადი არის ოცდა მეთექვსმეტე წელიწადი ჩვენი წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების არსებობისა. საზოგადოება ასე გაჩნდა იმ სახსოვარ დროს, როდესაც საქართველოში დაიბადა, თუმცა გარეგნობით გაუბედავთ, მაგრამ შინაგანის შინაარსით განსაზღვრული აზრები ხალხის თვითმოქმედებისა. ეს ის დრო იყო, როდესაც საბოლოოდ მომწიფდა აზრი, რომ თავის ტრადიციულ წესების მტკიცედ მცველს ოფიციალ მექანიზმს აღარ შეუძლიან დააკმაყოფილოს დროების ყველა მოთხოვნილებანი და რომ საჭიროა საზოგადოებრივი მუშაობა.

„თუმცა ჩვენი საზოგადოება იწოდება წერა-კითხვის გამავრცელებლად მაგრამ დიდი შეცდომა იქნებოდა გვეფიქრნა, ვითომ მის დამაარსებლებს სახეში ჰქონებოდეთ მხოლოდ წერა-კითხვის სწავლება. დამფუძნებელთა გულითადი სურვილი იყო უპირველესად შექმნა სკოლისა, როგორც კულტურის კერისა. კულტურა კი არის ქვეყნის სულიერი და ნივთიერი ფარ-

ქალის კულტი საქართველოში

(ლექცია ვ. გურკოსი, არტისტიულ საზ. საკონცერტო დარბაზში 7 გიორგობისთვეს წაკითხული)

(შემდეგი *)

V

პროფესორმა მარრმა ნათლად დაამტკიცა, რომ საშუალო სუკინის ქართველთა შორის არსებობდა სოციალ-პოლიტიკური კლასი, საიდანაც გამოდიოდნენ რაინდთა სანუკვარი გმირები. იგი ანალიზს უკეთებს ამ ორს არხაიულ ტერმინს „ყმა“ და „ჭაბუკს“. ამ ანალიზიდან მარრი გვიმტკიცებს, რომ მერვე საუკუნიდან მოყოლებული მეთორმეტემდე, ამ ტერმინებით ჰნათლავდნენ რაინდებს, რომელთაც თავისი განსაკუთრებული საპატივისმცემლო კოდექსიც ჰქონდათო... ესენი ერთმანეთის ძმებად ითვლებოდნენ, ანუ „ძმად ნაფიცებად“ და განსაკუთრებულ დამოკიდებულებაში იყვნენ თავიანთ ბატონებთან. ამათი ხელით მისცემდნენ წყალობას, ამათზე იყო დამოკიდებული რაინდული თავდადება, ბრძოლა და ომი, როგორც ეს იყო შემოღებული ევროპაში. საგულისხმიეროა, რომ მეორე რომანში „ამირან დარეჯნიანში“ ჩვენ ვხედავთ თავით ფეხამდე აბჯარში ჩასხმულ რაინდებს, რომელნიც ქალთა და დიდებულთა თანადასწრებით მაღალ ტრიბუნაზე გადმომდგარან და ბჭობენ, ერთად დროს ატარებენ.

ამ უკანასკნელთ პატარაობიდანვე არა თუ მარტო ფარიკობას ასწავლიან ხის მახვილებით, არამედ სიტყვებსაც ასწავლიან, შაირებს, რომ დღესასწაულში ანუ ბრწყინვალე მეჯლისის დროს წარმოსთქვან ხოლმე დამსწრე საზოგადოების წინ, ანუ კრებებზე. არა ნაკლებ საგულისხმიეროა ის ფაქტი, რომ „ყმა“, „კარგი ყმა“ რაინდის მნიშვნელობით დღესაც შენახულა და ხმარებაშია მთიელ ხალხთა შორის, მაგალითად, ფშავ-ხევსურეთში.

ამნაირად, რაინდობა საქართველოში ნასესხები კი არ იყო უცხო ქვეყნებიდან, არამედ თავისებური მოვლენა, თუმცა მოვლენა იგი არ ყოფილა ფართო, მასიური ხასიათისა, არამედ ქართულ საზოგადოების უმაღლეს კლასის მისწრაფებას შეადგენდა.

მარტო ერთი ვასალური დამოკიდებულება საყვარელ არსებისადმი და მის გულისთვის რაინდობა არ შეადგენდა ქართველ რაინდთა კოდექსის უმთავრეს მუხლს. შეყვარებული, შოთას სიტყვით, უაღრესი პატივითა და მოკრძალებით უნდა ეპყრობოდეს საყვარელს არსებას, იგი მზად უნდა იყოს თვის მეფის რისხვაც კი გადიტანოს. შიში და კრძალულება მისდამი უფროს საყურადღებოა, ვიდრე მეფისადმი კრძალვა და რიდიო. აი, ამიტომაა, რომ შოთას გმირები საყვარელ არსების წინაშე თრთიან, უაღრესად გულწრფელნი არიან, მიჯნურობის ცეცხლით განწმენდილებმა არ უწყიან მწიკვლი და წრფელი გულით შეჰყურებენ შეყვარებულთა ყოველ სიტყვას, ყოველს ბრძანებას. ავთანდილსა ჰკლავს თინათინის სიყვარული, მაგრამ

„გულსა მისსა მიჯნურობა
მისი ჰქონდა დამალულად“.

მის სახელის წარმოთქმას მხოლოდ სიზმარში თუ გაჰბედავს.

ყოველს ნაბიჯზე რაინდი მიჯნურობის ცეცხლს არ ანელებს, თვის მბრძანებელ დედოფალს ჰმორჩილებს, იბრძვის თავგანწირულებით, მისი გულის მოსაგებლად. ეს ბრძოლა უმეტეს შემთხვევაში გამარჯვებით თავდება. მიჯნურნი ამ განწირულების გვირგვინად ერთად შეყრას და ქორწინის ტკბილ ფიალას იღებენ. ამ ფიალის მისაღწევად შეყვარებული რაინდი არას ერიდება. აი, როსტევანი სასტიკ უარზე სდგას, ავთანდილს ნებას არა რთავს მეორედ წავიდეს საოცარ ვეფხის ტყავით მოსილ მოჩვენების საძიებლად. მაგრამ ავთანდილი არღვევს მის ბრძანებას, მორჩილებაზე უარს ამბობს და გულის დამტყვევებელ არსების ბრძანებისაებრ, გაემართება ნაცადი გზით ტარიელთან შესაყრელად.

ახლა ჩვენ დაგვრჩა აღვნიშნოთ უკანასკნელი და თითქმის უპირველესი, ფრიად მხატვრული და საყურადღებო ბრძანება ქართული სიყვარულის კოდექსისა. მე მოგახსენებთ შეყვარებულთა განშორებაზე, უდაბნოში გაჭრის შესახებ, მათი ნებსითი არა თუ მარტო სიცოცხლესთან გამოსალმება, არამედ განშორება საყვარელ არსების სახიდან, მის ხილვის მოსპობა. შოთა პოემის შესავალში გვეუბნება, რომ ნამდვილი მიჯნური ის არის, ვინც სიყვარულს დაჰმალავს, საყვარელ არსებას კი

„თვის წინა იგონებდეს,
ნიადაგმცა ჰქონდეს ხილვა,
შორით ბნედა, შორით კდომა,
შორით დაგვა, შორით ალვა...“

ასეთი გმირი შოთამ მეტად მომხიბვლელი ფერადებით დაგვიხატა ტარიელის სახით. იგი ქართულ პოეზიის Orlaneto turioso გახლავთ, როგორც ამას ამბობენ ლიტერატურის ისტორიკოსები.

მიუხედავად ამისა, მთელი რიგი ფაქტებისა ხელთა გვაქვს, რითაც მტკიცდება, რომ აქ საქმე მართლა მარტო პოემის გმირის ინდივიდურ განცდასთან კი არა გვაქვს, არამედ განსაზღვრულ სიყვარულის კანონიერ და ჩამოყალიბებულ დამოკიდებულების ფორმებთან. თუ ბედმა არ გაუღიმა და სიყვარული სასურველად არ დამთავრდა, მაშინ შეყვარებულნი გარბიან უდაბნოში და ცხოველებთან ერთად იმყოფებიან, იღწვიან სულიერ ტანჯვით. ეს ერთგვარი თაყვანისცემაა საყვარელ არსებისადმი. ძველად ქართველები ასეთს სიყვარულს მიჯნურობას უწოდებდენ, უკედ რომ ვსთქვა „მიჯნუნობას“. სიტყვა „მიჯნუნი“ სპარსულია და ნიშნავს სიშმაგეს, უგონოდ გატაცებას, ეშმაკეულით შეპყრობას, რასაც იგივე სპარსნი ჯინებს უწოდებენ. სპარსულ რომანტიზმიდან ნასესხებ სიყვარულის განდეგილობას და გამხეცებას დიდად აფასებდნენ ქართველები და სიყვარულის უაღრეს გამოხატულებად სთვლიდნენ. იგი აუცილებელი იყო მათთვის, ვინც ჭეშმარიტ შეყვარებულად ჰგიებდა თავს. ტარიელის გარდა, რომელიც ასე რიგად დასტირის სიყვარულს უდაბნო-ღრე-ტყეებში, სადაც დაძრწიან ეშმაკეულნი, ლომნი და ვეფხნი, ჩვენ ვეცნობებით ერთს „მიჯნუნს“ თამარ დედოფლისადმი მიმართულს ხოტბაში. ერთი ელეგიის ავტორი ამბობს რომელიღაც მგოსანზე, იგი აღემატა საქმით, გაიჭრა უდაბნოდ, საცხოვრებლად ამოირჩია ვეფხებთან და ლომებთან ყოფნა, შამბნარში დაძრწოდა და ლელის ჩრდილის ქვეშ ისვენებდაო. ასეთი გაქცევა უდაბნოში, მარრის სიტყვით, ნამდვილად არ ხდებოდა. იგი მხოლოდ სიმბოლიური გამოხატულება გახლდათ ულრმესი მწუხარებისა. აი სწორედ ამ მნიშვნელობით ამბობს შოთა თავის თავზე შესავალში, როდესაც აღხატავს თამარ დედოფლისადმი ულრმეს სიყვარულს. აქაც მგოსანი ვერ გამძლარა თამარის სიტურფის ჭვრეტით, მის თვალთა ელვარება ჰხიბლავს, აწყურებს ასე გაშტერებით შეჰყურებდეს მას, მაგრამ გული ვერ უთმენს და ის-ღა შთენია, რომ უდაბნოში ხელსავით გაიჭრეს.

მიუხედავად ამისა რანაირი სიმბოლიური აზრიც არ უნდა იმალებოდეს აქ, ერთი რამ არის უეჭველი, რომ ესეთი გაჭრა უდაბნოში ნი შნავდა უმაღლეს სიყვარულის გმირულ ხარისხს, მიჯნურთა რაინდულს სანუკვარ საქციელს, ამნაირად, შოთას პოემა გვიმტკიცებს, რომ საშუალო საუკუნოებში საქართველოში არსებობდა გაიდეალებული სიყვარული, რამაც წარმოშობა ქალის ნამდვილი კულტი. ასეთ სიყვარულით გატაცებული იყვნენ „ყმა“ და „ჭაბუკები“, რომელნიც დიდად გვაგონებენ თავიანთ ევროპელ თანამოძმე რაინდებს.

ქართველ რაინდთა სიყვარულის კოდექსი. რამდენადაც რომანტიულ პოეზიიდანა სჩანს, შეიცავდა შემდეგს ძირითად დადგენილებათ: მიჯნური თავის სატრფოს ვასალი უნდა ყოფილიყო, ყოველისფერში მას უნდა დამორჩილებოდა და მისი გულისთვის საგმირო საქმენი ჩაედინა. იგი აბსოლუტურ მორჩილებით ქედს იხრიდა გულის სატრფოს ბრძანების წინაშე, თუნდაც ბრძანება იგი წინააღმდეგი ყოფილიყო მისი აზრისა და შეხედულობისა, თუნდაც მის მოვალეობისაც კი. ამის გარდა იგი ყოველთვის მზად უნდა ყოფილიყო უდაბნოში გასაჭრელად, ნადირთა შორის საცხოვრებლად, რათა მით დაემტკიცებინა უაღრესი სიყვარული...

(შემდეგი იქნება)

ვ. გურკო.

*) იხ. „საქართ.“ № 148.

„ განვითარება, ე. ი. კრება იმ ძალ-, რომელნიც ჰქმნიან ხალხის და-უკიდებელ შემძლებლობას. აი ეს ლტურა, სიტყვის ფართო მნიშვნე-ობით, იყო სანატრელი საგანი წ-კითხვის გამავრცელებელ საზოგა-ებისა.

„სამუშაო როგორც ხედავთ, დიდია თუ დამფუძნებლებს არ შეეშინდათ ვიანთ პროგრამაში ჩაერთოთ სხვა სხვა საქმეები, იმიტომ კი არა ამ შესაძლებლად მიაჩნდათ ერთად ეკმაყოფილებინათ ყველა არსებითი თხოვნილებანი, არამედ იმიტომ, ამ ყოვლის უწინარეს მოემზადები- თ ნიადაგი, რომელზედაც უნდა ოცენებულიყო თვალ-წარმტაცი ავილი, წოდებული ეროვნულ კულ-ურად.

„ჩვენი საზოგადოების მიუდგომელ ტორიკოსს არ შეუძლიან არ აღია-ოს, რომ ნიადაგი საკმაოდ კარგი მოდგა. იგი მოვალე იქნება დაამო-მოს, რომ წარმატება მიხწეულია ხან-რძლივის დაუდგრომელის შრომით, ომელმაც დასძლია ეკლიანი გზა, მირად ისე ძნელად გასავლელი, რომ იძროდა ხოლმე კითხვა წ.-კითხვის ზოგადოების არსებობის შესახებ.

„ეხლა ჩვენი საზოგადოების 35 წლის არსებობის, დღესასწაულის დროს, ეიძლება ითქვას, რომ დამფუძნებლე-ის ოცნებამ მიაღწია პირვანდელს მათ იზანს. ქართველ ხალხის მთელი შეგ-ებული ნაწილი გამოეხმაურა თავის როზე მოწოდებას და შეერთდა წ.-კ. საზოგადოების დროშის ქვეშ, რო-ელიც ამ 35 წლის წინად იყო ერთად-ერთი ყოვლის შემცვლელი კულტუ-ულ-განმანათლებელი საზოგადოება ვენს პატარა საქართველოში. ეხლა ზოგადოებას, რომელსაც ჰყავს 3,000 ევრი და აქვს 300,000 მანეთის ზედ-ეტი წლიური ბიუჯეტი, შეუძლიან აყად სთქვას, რომ მას უნაყოფოდ არ უმუშავნია და იგი არის წინაპარი აქართველოში აწ არსებულს საგან-ებო დაწყებულებისა.

„ამ წარსულით შეუძლიან იამაყოს ვენმა საზოგადოებამ, მაგრამ დრო თავისას ჩადის; კულტურის და განა-თლების საჭიროებანი მრავლდებიან და ხადია, არ შეუძლიან მოთავსდნენ რთის წ.-კითხვის გამ. საზოგადოების როგრამაში. შრომის განაწილების ანონი თავს იჩენს და ჩვენ თვალწინ აქართველოში დაბადებული სხვა და სხვა კულტურულ-განმანათლებელ სა-ზოგადოებანი კისრულობენ საგანგებო საქმეებს, რომელნიც აქამდისინ შედი-ოდნენ წ.-კ. გამავრ. საზოგადოების პროგრამაში. ეს არის ახალი ხანა ჩვე-ნის კულტურის ისტორიისა.

„მაგრამ განა ეს ნიშნავს იმას, რომ წ. კ. გ. საზოგადოებამ გაათავა თავისი საქმევარი? რასაკვირველია, არა საკულ-ტურო მოთხოვნილებანი იზრდება და ცხოვრება იჩენს ახალს სამუშაოს. სა-მუშაო ყველასათვის იქნება საკმარი-სად, საჭიროა მხოლოდ გამოირკვეს ხლად გაჩენილ საზოგადოებათა მოქ-მედების პროგრამა და დროს მოთხოვ-ნილებათა მიხედვით წ.-კითხვის გამა-ვრცელებელმა საზოგადოებამ აიღოს თავის თავზე ის სამუშაო, რომელსაც სამართლიანად ეწოდების მორიგი. პირ-ველს ამისთანა მორიგ საქმედ ჩვენ ვსთვლით საქართველოს მრავალრიც-ხოვან, მაგრამ ეხლა დაქსაქსულ, კულ-ტურულ-განმანათლებელ საზოგადოე-ბათა შეთანხმებას. ჩვენის პატივცემუ-ლის პუბლიცისტის ნიკოლაძის სიტ-ყვით რომ ვსთქვათ, ჩვენში უკანასკნელ 10 წელიწადში გაჩნდა მთელი მწყობ-რი მორიგის მუშებისა, რომელთაც საქმიანობა სწყურიათ, მაგრამ მათ აკლიათ საზოგადო ორგანო—შტაბი, ე. ი. ცენტრი მუშათა ცალკე ჯგუფის შემაერთებელი. ამისთანა დაწესებუ-ლებად უნდა ცნობილ იქმნას კავშირი კულტურულ-განმანათლებელ საზოგა-დოებათა, რომელთაც შეეძლებათ მუ-შაობა შრომის კოოპერაციის თანახმად.

„წ.-კ. გ. ს. გამგეობა ფიქრობდა, რომ ამ მომწიფებულ საქმის შესრულე-ბის მოვალეობა და პატივი უპრიანი იყო ჩვენის უძველესის საკულტურო დაწესებულებისა, ე. ი. წ. კ. გ. საზო-გადოებისა და ამიტომ საკითხი პირ-ველად გარჩეულ და მოწონებულ იქმნა მის გამგეობაში ჯერ კიდევ ეხლანდელ მსოფლიო ამბების დაწყებამდე, მაგრამ ფორმალ მიზეზთა გამო საქმის გან-ხორციელება იკისრეს ჩვენი საზოგა-დოების კერძო წევრებმა და კავშირის წესდება ბოლოს, ყველა დაბრკოლება-თა აცილების შემდეგ, დამტკიცდა.

„ეს წესდება მით უფრო არის ძვირ-ფასი, რომ კავშირს ენიჭება კულტუ-რულ-განმანათლებელ ხასიათის ყველა კითხვების შესახებ მთავრობის წინაშე ოფიციალ წარმომადგენლობის უფლე-ბა, რომელიც ჩვენ არა გვაქვს, და გვიხსნის კანონიერ გზას აწ არსებულ საზოგადოებათა შორის სამუშაოთა განაწილების კითხვის საჭიროდ განს-ჯისას.

„თუ დამფუძნებლების ეს ოცნებანი განხორციელდა და წ. კ. გ. საზოგა-დოება შეუერთდა კავშირს, როგორც გამგეობა ფიქრობს, ჩვენ წინ გაიშ-ლება ახალი პერსპექტივები და წ. კ. გ. საზოგადოება, რომელიც ჰქამდის ემხახურებოდა მცხოვრებთა მრავალ-ნაირს საჭიროებას, შესძლებს მთელი თავისი ძალ-ღონე მოახმაროს თავისის წესდებით დასახულს პირდაპირ საგანს, ე. ი. სახალხო სკოლებს და ამნაირად გაასწოროს ყველა ის ნაკლი, რომელ-საც არა უსაფუძლოდ აღნიშნავენ ხოლ-მე ორატორები ჩვენს საზოგადო კრე-ბებზე.

„მაგრამ რა ნაირადაც უნდა გამო-იქნენ ჩვენი კულტურულ-განმანათლე-ბელი საზოგადოებანი, ყოველთვის დარჩება საერთო კითხვები, და იმ დრომდე, ვიდრე საქმეს ეჩვენებოდეს, თუ ვინ უნდა განაგებდეს მათ, წ.-კ. გ. საზოგადოება აუცილებლად უნდა მიდიოდეს თავის გაკვალულ გზით და ყოველი უწინარეს გადასწყვიტოს ის კითხვები, რომელნიც უკვე აღძრულია გამგეობის მიერ და ეხლა თქვენს დას-ტურს ელიან.

„მძიმე და თან მნიშვნელოვანს დღე-ებს განიცდის რუსეთი და მასთან ერ-თად საქართველოც. ძნელია დანამ-დვილებით იმის თქმა, თუ ხვალინდე-ლი დღე რას გვიმზადებს. მაგრამ უე-ჭველია ერთი რამ, ის, რომ ჩვენი თაო-ბა ახალს პირობებში ჩადგება. მო-სალოდნელია დიდი რეფორმები, რომ-ლებიც უჩვენებენ ახალს გზებს წ.-კ. გ. საზოგადოების მუშაობის წასამარ-თავად. ამ გზაზე უპირველესად გვეხა-ტება საერობო თვითმართველობა, რომელიც უთუოდ მისცემს ახალს მი-მართულებას საზოგადოების მზრუნვე-ლობის უმთავრეს საგანს და ფართო ასპარეზს სახალხო სკოლას. ამ სასურ-ველ დროის მოლოდინში ვიმუშავოთ ჩვენის ჩვეულებრივ მოქმედების შეუ-ჩერებლად და დაუვიწყებლად იმისა, რომ წარსული არის გაკვეთილი, ხო-ლო მომავალი მიზანი.

„წარმოგიდგენთ-რა გასულს 35 წლის მოქმედების დაწვრილებით ანგარიშს და აგრეთვე მოხსენებებს მორიგ სა-საკითხების შესახებ, გამგეობა ფიქ-რობს, რომ მაღალმა აზრებმა, რომელ-ნიც საძირკვლად დაედო ჩვენს საზო-გადოებას, ყველა გარეშე დაბრკოლე-ბათა მიუხედავად, გამოიღოს მშვენიერი ნაყოფი, შეიქმნეს უკვნობელი სახსე-ნებელი საზოგადოების დამფუძნებლებს და ჩვენ მოვალედ გაგვხადეს გამოუ-ცხადოდ მათ მადლობა. სამწუხაროდ ამ ჟამად დროს შეუსაბამოა გამოჩვე-ნებითი საიუბილეო დღესასწაულები. გამგეობა ფიქრობს, რომ ახლა ამ დღის აღსანიშნავად ერთად-ერთი შესაფერი საშუალება იქნება ის, რომ უსურვოთ წ.-კ. გ. საზოგადოებას შემდეგის დრო-ისთვის მეტის წარმატებით მოქმედება და შევერთდეთ ერთს მხურვალე ლო-ცვაში ყველა დამფუძნებელთა მოსახ-სენებლად, მათ შორის უპირველესად საქმის სულის ჩამდგმელს, დაუვიწყა-რის დ. ი. ყიფიანის და მისის უმთავ-რესის და ღირსეულის თანამშრომლე-ბისა.“

ეპისკოპოსმა ანტონმა თავისის და ქართველ სამღვდელოების მხრივ მიუ-ლოცა საზოგადოებას ნაყოფიერი მუ-შაობა. შემდეგ მისმა მეუფებამ, დეკა-ნოზების კ. ცინცაძისა, ი. მირიანა-შვილისა და ან. თოთიბაძის თანა-მსახურებით, სამშვიდობო პარაკ-ლისი გადაიხადა. მოიხსენია-რა საზო-გადოების დამაარსებელნი—დიმიტრი ყიფიანი, ილია ჭავჭავაძე, იაკობ გო-გებაშვილი, ნიკო ცხვედაძე, ბესარიონ ღოღობერიძე, სერგეი მესხი და სხ.—ყოვლად სამღვდელომ და მასთან ერ-თად მთელმა საზოგადოებამ მუხლი მოიხარეს. ფილარმონიულ საზოგადოე-ბის მგალობელთა გუნდი, ზ. ჩხიკვაძის ლოტბარობით, სასიამოვნოდ გალო-ბდა.

გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინა-მძღოლი **თავ. დ. ე. ჩოლოყაშვილი** მისალმა კრებას და თავისის და ქარ-თველ თავად-აზნაურობის სახელით მიულოცა საზოგადოებას ხანგრძლივი ნაყოფიერი მოღვაწეობა.

შემდეგ თავმჯდომარემ კრებას ამც-ნო ქართულ კულტურულ-განმანათლე-ბელ საზოგადოებათა კავშირის დაარსე-ბა, რომლის წესდება უკვე დამტკიცე-ბულია მთავრობის მიერ და საერთოდ ცნობილი.

საზოგადოების მდივანმა **ვ. ბურჯა-ნაძემ** წაიკითხა გამგეობის მოხსენება ქართველ მწერალთა და მოღვაწეთა-თვის სავანე-პანთეონის მოწყობის შე-სახებ დიდუბის ეკლესიის გალავანში, საცა ამისათვის საქართველოს ეგზარ-ხოსის პიტირიმისა და ეპისკოპოსის ანტონის მეოხებით იაფად არის ადგი-ლი შეძენილი.

ბ-ნ პ. მირიანიშვილს ამ საქმის განხორციელება იმ წესით, რომელიც გამგეობამ აირჩია, შეუძლებლად მია-ჩნია. სახელწოდებას შინაარსიც უნდა უდრიდეს, ხოლო არა თუ 100 საჟ-ნამდე მიწაზე, რომელიც გამგეობამ შეიძინა დიდუბის ეკლესიის გალავან-ში, არამედ მთელ გალავანშიაც, ორა-ტორის აზრით, შეუძლებელია ნამდვი-ლი პანთეონის მოთავსება, საცა არა ერთსა და ორს, არამედ ყველა ქარ-თველ მოღვაწეს გარდაცვალების შემ-დეგ ადგილი უნდა ჰქონდეს.

გამგეობის წევრს **ბ-ნ დ. კარიჭა-შვილის** აზრით, ამ ჟამად კრებამ მხოლოდ პრინციპიალურად უნდა აღვიაროს საჭიროება პანთეონისა, რაც შეეხება დაწვრილებითი გეგმის შემუშავებას და საჭირო ადგილის ანუ ხარჯის რაოდენობას, ყოველივე ამას საგანგებო კომისია გამოარკვევს.

კრებამ დადგინა: 1) არსებითად გა-დაწყდეს ქართველ მოღვაწეთა სავანე-პანთეონის მოწყობა დიდუბის ეკლე-სიის გალავანში; 2) გადაიდოს ათას-ათასი მანეთი 5 წლის განმავლობაში შეძენილ ადგილის შესასყიდად; 3) მიენდოს გამგეობას შედგენა საგანგე-ბო კომისიისა, რომელმაც უნდა შეი-გნოს გეგმა პანთეონისა და აგრეთვე ხარჯთ-აღრიცხვა პანთეონის მოწყო-ბისათვის; 4) განსაკუთრებული წერი-ლებით მადლობა გამოეცხადოს საქარ-თველოს ეგზარხოსს პიტირიმს ეპის-კოპოზს ანტონის იმ დიადი თანა-გრძნობისა და დახმარებისათვის, რო-მელიც მათ აღმოუჩინეს საზოგადოე-ბის გამგეობას საპანთეონე ადგილის შეძენაში.

კრება გადაიდვა შემდეგი დღისა-თვის.

ლ.

ჩვენი ხუმარები

ქართულ ცხოვრებას ხუმარები არას დროს არ მოჰკლებია.

მაგალითად სამმა ფედერალისტმა თავი მოიყარა და „ქართველ ერის“ სახელით საბოლოოდ გადასწყვიტა:

სომხებს უნდა ვუწილადოთ სამი ჩვენი მაზრა: ბორჩალო, ჯავახეთი და მესხეთი.

წავიდნენ „ჰორიზონის“ რედაქციაში და მოწიწებით მოახსენეს:

„პატივცემულნო მეგობრებო! თქვენ ისე გამრავლდით, რომ მართლაც აღარ გყოფნით აღარც სპარსეთი, ოს-მალეთი და ერევნის სახანო. მასთან, როგორც თქვენმა ცნობილმა მწერალ-მა შირვან-ზადემ გვამცნო „კავკაზსკოე სლოვო“-ში, თქვენ დიდი ღვაწლი მი-გიძღვით კულტურულ-ეკონომიურ-პო-ლიტიკურ სარბიელზე მთელი წინა აზიის წინაშე, ამის სამადლობელად ქართველმა ერმა, ჩვენის საშუალებით, გადასწყვიტა ფეშქაშად მოგართვათ თავისი სიამაყე და შვენება, საქართვე-ლოს სამი უძველესი ნაწილი—ბორჩა-ლო-ჯავახეთ-მესხეთი. შეექცით და გაბედნიერდით“.

„ჰორიზონმა“ ღიმილით უპასუხა: არა, გმადლობთ, ამდენს არ ვსაჭიროობთ. ჩვენ ავიღებთ მარტო ბორჩალოს სამ-ხრეთის ნაწილს, მთელ ჯავახეთს, ქ. ახალციხეს და მესხეთის სამხრეთ-აღ-მოსავლეთის კუთხეს. ეს სრულიად სა-კმაოა რომ ქ. თბილისთან ძველებური კავშირი ვიქონიოთ და საქართველოს ბაზრები ხელიდან არ გაუშვათ. სა-მადლობელოს ჩვენც გიხდით: ვაღვია-რებთ თქვენ „სოციალისტურ-ფედე-რალისტურ ავტონომია“-ს.

ფედერალისტები მაინც ეხვეწებო-დნენ: გეთაყვა არ აწყენინოთ ქართველ ხალხსა, ინებეთ მთლად ეს სამი მაზ-რა.. ჩვენ ხალხს ისედაც ბევრი აქვს, იმასაც ხეირიანად ვერ უვლის. „ჰო-რიზონის“ დაშნაკცაკანები ყოყმანის შემდეგ დასთანხმდნენ ფედერალის-ტებს. მხოლოდ ერთი პირობა დაუ-დვეს: თქვენს ავტონომიაში, საქარ-თველოში მცხოვრებ დანარჩენ სომ-ხებს, ყველას ავტონომიური უფლება უნდა მიეცეს საქართველოს საქმეების მართვა-გამგეობაშიო. სამი ფედერა-ლისტი აღტაცებით მიეგება თავის მეგობარ „სოციალისტ“ დაშნაკცაკა-ნებს. დაჰკრეს ხელი, დააკრეს ბეჭედი.

ქართველ სომხეთა ერის შეთანხმე-ბის აქტი მზად გახდეს!

არ გეგონოთ რომ ეს მოჭორილი ამბავია.

წადით და ჰკითხეთ სამ დიდ ფედე-რალისტს:

იმ-ამ-ს, „სიტყვას“ და არ. ჯ—შვილს.

ეს ქართველი პოლიტიკური ხუმა-რები დღეს საქართველოში სცხოვრო-ბენ.

საქართველოში სცხოვრობენ სხვა ჯურის ხუმარებიც.

მაგალითად როგორც ბ. ნარი.

ეს ქართველი ხუმარა „კავკაზსკოე სლოვო“-ში სწერს და დღე არ გავა, რომ საქართველოზე და ქართველებზე შხამი არ გადმოანთხიოს.

ეს გადაგვარებული ხუმარა იმ წარ-სულ წრეს ეკუთვნის, რომელსაც სა-ქართველოზე არა ერთხელ მტრები შემოუსევია.

მათი ღვაწლი ყოველთვის ფასობდა უცხოელთა ბანაკში.

მათ ღვაწლს არ ივიწყებდა არც სა-ქართველო.

თუ ბ. „ნარის“ მოღვაწეობა კარგად ფასობს სომხების შოვინისტების ბანა-კში, „კავკაზსკოე სლოვო“-ში, შესა-ფერისად დაფასდება საქართველოს მიერაც.

ყველას მიეცემა მათ საქმეთა მიხე-დვითა.

—

თუ მაგალითად თ-დ ანრდია ერის-თავს ჯერ სავსებით არ მიეცა, მისი საქმის მიხედვით, ეს „ზაკავკაზსკაია რეჩი“-ს ინტერვიუს ბრალია.

ამ ინტერვიუმ საქართველოს ამცნო, რომ საბრალო თავადი ერისთავი ავად ყოფილა და არც კი გაუგია ქართველ თავად-აზნაურობის დეპუტაციის პეტ-როგრადში მისვლა და ქართველ კან-დიდატის პროგრესიულ ბლოკის მიერ ყუთის დადგმა.

უცნაურია ეს. მთელი პეტროგრადი ამ არჩევნებმა ფეხზე დააყენა და თა-ვადი ერისთავი კი ისე ავად გახდა, რომ არაფერი გაუგია.

საკვირველია მარტო, რომ როგორც კი ა. ერისთავის მეგობრებმა, შავრაზ-მელ „ნეიდგარტოვცებმა“ ქართველის კანდიდატურა გააშავეს, მაშინვე ჩვენი თავადი კარგად გახდა და შორეულ მგზავრობასაც არ მოერიდა.

ჩამოვიდა თბილისში და „ზაკავკაზ-სკაია რეჩ“-ს ინტერვიუ მიაწოდა.

ვაცნობებთ თავად ერისთავს, რომ გაზ. „საქართველო“-ს ხელთა აქვს სხვა ფერის ინტერვიუები.

ეს უკანასკნელნი აღასტურებენ სწო-რედ იმას რაც ამას წინად დაწერილა კიდეც სახელმწიფო საბჭოს წევრზე—თავად ანდრია ერისთავზე გაზ. „სა-ქართველო“-ში.

რუსები ამბობენ: სადგისი ტომარა-ში არ დაიმალებაო.

არც თავად ა. ერისთავის ანტი-ქარ-თული პოლიტიკურ მოღვაწეობის სა-დგისი დაიმალება.

—

„ხუმარებით“ სავსეა დღევანდელი ქართულ ეროვნული სარბიელი.

სამი ფედერალისტი საქართველოს მიწა-წყლის ბედსა სწყვეტს.

ბ. „ნარები“ თავაღებულად ნარებად მოდებულან საქართველოს და ჰკაწრა-ვენ მის სხეულს.

და ბრწყინვალე ქართველი თავადო-ბა საკანონმდებლო დაწესებულებებში ერისთავობას კუჭისთავობას ანაცვა-ლებს.

ყველასათვის დღეს ჭირია...

მაგრამ ქართულ პოლიტიკურ არ-ნაზე მაინც კვლავინდებურად გამეფე-ბული ხუმარობა და ლხინია!

ეკალი.

იშვიათი დღე

(გაგრძელება)

მოქმედების გაფართოვება

1907 წლამდე საზოგადოება მოქმე-დებდა ძველის წესდების ფარგლებში ხოლო აღნიშნულ წლიდან არსებული წესდების ზოგიერთი მუხლები შეიც-ვალა, მაგალითად საწევრო გადასახა-დის რაოდენობა წლიურის 6 მანათის ნაცვლად დაწესდა 3 მანათი, ერთ-დროულის 300 მან. ნაცვლად 200 მან. და 100 მან. ნაცვლად 60 მანეთი. ამას გარდა საზოგადოებას ახალის წე-სდებით ეძლევა უფლება უძრავის ქო-ნების შეძენისა, ხოლო მოქმედების გასაფართოებლად ფილიალური განყო-ფილების გახსნისა საქართველოს ქა-ლაქებში და პროვინციებში. ახალმა წესდებამ მართლა გააფართოვა საზო-გადოების მოქმედების სარბიელი. მა-რტო 1909—1910 წლების განმავლო-ბაში გაიხსნა 12 ფილიალური განყო-ფილება. 1913 წლის დამლევს საზო-გადოებას ჰქონდა სულ მთელ საქართ-ველოში 25 განყოფილება. სულ ხუთი წლის განმავლობაში განყოფილებათა შემოსავალი უდრიდა 136,276 მან. 3 კაპ., ხოლო გასავალი 111,357 მან. 99 კ. 1914 წლის 1 იანვრის ყველა განყოფილებებს ჰქონდა ნაშთი, ნაღდ ფულად 24,918 მ. და 4 კაპ.

ს კ ო ლ ე ბ ი.

პირველი სკოლა საზოგადოებისა არის ქუთაისის სათავად-აზნაურო სკო-ლა, რომელიც გაიმართა 3 თებერვალს 1880 წელს და საზოგადოების ამ ერ-თად ერთ სკოლაში სწავლობდა სულ 76 მოსწავლე. 1914 წელს 1 იანვარს კი საზოგადოების 18 სკოლაში იყო 1005-ით მეტი. სულ, პირველ დაწყე-ბითი სკოლა საზოგადოებას 1914 წლის 1 იანვრას ჰქონია 16. შემდეგ ადგილებში:

1. **ქუთაისსა**, რომელიც გაიმართა 1880 წელს, სადაც დღიდან დაარსე-ბისა სწავლობდა 10716 მოწაფე.

2. **თბილისში**, ამავე წელს გაიმართა და იარსება მხოლოდ 1 ნახ. წელიწადს. ამ სკოლაში სწავლობდა სულ 41 მ.

		გაიმართა	სწავ. სულ.
3.	**ბათომში,**	„ „ 1881 წ.	„ 1468 მ.
4.	წინარეხში	„ „ 1882 წ.	„ 1468 მ.
5.	ხელთუბანში ტ	„ „ 1883 წ.	„ 1061 მ.
5.	დიდ-თონეთში	„ „ 1884 წ.	„ 884 მ.
6.	ძველ-სენაკში	„ „ 1884 წ.	„ 3661 მ.
7.	კავკავში	„ „ 1888 წ.	„ 3550 მ.

სკოლას აქვს საკუთარი ორ სართუ-ლიანი შენობა, რომელშიაც სკოლის გარდა მოთავსებულია ეკლესია, თეატ-რი და ქართველთა საკრედიტო ამხა-ნაგობა.

8.	გომარეთში.	„ „ 1897 წ.	„ 236 მ.
9.	საგურამოში	„ „ 1908 წ.	„ 75 მ.
10	გიორგი-წმ.	„ „ 1908 წ.	„ 144 მ.
11	გერგეთში	„ „ 1909 წ.	„ 111 მ.
12	ნავთლ. (ტფ.)	„ „ 1910 წ.	„ 117 მ.
13	ბაქოში	„ „ 1910 წ.	„ 192 მ.
14	სოხუმში	„ „ 1910 წ.	„ 287 მ.
15	თელავში	„ „ 1911 წ.	„ 110 მ.
16	ატენში	„ „ 1912 წ.	„ 120 მ.
17	შრომაში ს. მ.	„ „ 1913 წ.	„ 60 მ.

ყველა სკოლაში 35 წლის განმავ-ლობაში უსწავლია 26763 მოსწავლეს.

საკუთარი სკოლების დაარსების გარდა საზოგადოება სცდილობდა სხვა უწყების სკოლებისათვისაც ხელი შეე-წყო, რომ ქართული ენის სწავლება ყოფილიყო შემოღებული, რისთვისაც იღებდა ხარჯს. მაგალ. 1912 წ. საზო-გადოების გამგეობაში ადგილობრივ საქველმოქმედო საზოგადოების მმარ-თველობასთან შეთანხმებით თავის ხარჯით დანიშნა ქართული ენის მას-წავლებელი, ხსენებული საზოგადოების სკოლაში (ვერაზე), სადაც სწავლობს ასზე მეტი ქართველი ბავშვი. 1915 წლიდან მოწვეულ იქმნა სკოლების განსაკუთრებული მეთვალყურე.

სახალხო ბიბლიოთეკები.

სკოლებთან დაკავშირებულია სა-ხალხო ბიბლიოთეკების გამართვა. პი-რველი ბიბლიოთეკა საზოგადოებისა გაიხსნა ტფილისში 1892 წელს იან-ვარში. მეორე ბიბლიოთეკა ტფილის-შივე 1894 წელს.

1914 წ. 1 იანვარს საზოგადოებას ჰქონდა მთელ საქართველოში 66 სა-ხალხო ბიბლიოთეკა—სამკითხველო. ბიბლიოთეკებს სათანადო ხელმძღვა-ნელობას უწევს იგივე სკოლების მე-თვალყურე.

1914 წლის 1 იანვარს საზოგადოე-ბის გამგეობა ინახავდა თავის ხარჯით 4 ბიბლიოთეკას, ხოლო დანარჩენებს აძლევდა წიგნებით დახმარებას. გან-ყოფილებათა დაარსების შემდეგ სოფ-ლის ბიბლიოთეკათა გამგეობა მო-თავსდა განყოფილებების გამგეო-ბათა ხელში. განყოფილებანი გა-რდა იმისა, რომ ინახავენ და ხელმძღვანელობას უწევენ უკვე და-არსებულ ბიბლიოთეკებს პროვინ-ციებში, ზრუნავენ ახალი ბიბლიოთე-კის გახსნისთვის. ქუთაისის განყოფი-ლებას ამ ჟამად აქვს 31 სახალხო ბი-ბლიოთეკა-სამკითხველო, რომლებზე-დაც ხარჯავს წელიწადში 3317 მანე-თზე მეტს. ჰყავს მოწვეული საკუთარი ბიბლიოთეკების მეთვალყურე.

წიგნთ-საცავ-მუზეუმი

გარდა ამ ბიბლიოთეკებისა საზოგა-დოებას აქვს წიგნთ-საცავ-მუზეუმი, რომელიც წარმოადგენს ქართველი ერის უძვირფასეს განძს, აქ შეკრები-ლია ხელთნაწერები, წიგნები და ნაშ-თები ქართული ხელოვნებისა, წიგნე-ბი უცხო ენაზე, შესახებ საქართველო-სი და კავკასიისა. წიგნთ-საცავის და-არსებას შეუდგა საზოგადოება თავის დაარსების მეორე წელსვე და იმავე წელს შეჰკრიბა 200-დე ხელთნაწერი. მუზეუმის უმთავრეს ნაკლს შეადგენდა შესაფერისი ბინის უქონლობა ნამდ-ვილ 1912 წლამდე, როდესაც წიგნთ-საცავი და მუზეუმი მოთავსებული იყო წ. კ. საზოგადოების კანცელარიაში, მაგრამ 1912 წლიდან მუზეუმი გადა-ტანილ იქმნა სათავად-აზნაურო შენო-ბის დარბაზში, რომელიც თავის სიფა-რთოვით უფრო შეეფერება, ვიდრე წ. კ. საზ. კანცელარია, თუმცა ეს შე-ნობაც ვერ იტევს მრავალ რიცხვოვან მუზეუმის ნივთებს.

მუზეუმს 35 წლის განმავლობაში სა-ქართველოს სხვა და სხვა კუთხიდან მოსდიოდა მრავალი შემოწირულება და თვით საზოგადოება იძენდა სას-ყიდლით მუზეუმისთვის სხვა და სხვა საისტორიო და საარქეოლოგო ნივ-თებს.

1914 წლის 1 [illegible] კატალოგით მუზეუმში იყო 11,393 ნომერი. საზოგადოებამ მუზეუმის შე-ნობის ასაგებად შეიძინა ადგილი „ფი-ქრის გორაზე“ 63,000 მანეთად. ეს მამული ბანკის ვალისაგან სრულიად თავისუფალია. სამუზეუმო თანხის რა-ოდენობა ამ ჟამად უდრის 69,324 მა-ნეთს და 53 კ. და როცა საკმაო თან-ხა შეგროვდება, საზოგადოება შეუ-დგება მუზეუმისთვის საკუთარი შენო-ბის აგებასაც.

წიგნის გამოცემა.

საზოგადოება თავიდან შეუდგა სა-ბავშო და სახალხო და აგრეთვე სა-ხელმძღვანელო წიგნების გამოცემასაც. 1880 წელს გამოსცა 2 წიგნი. ამ წლიდან დაწყებული 1913 წმადე სა-ზოგადოებას გამოუცია სულ 10,816 სხვა და სხვა წიგნი.

წიგნების გამოცემაზე დახარჯულია სულ 186537 მან. და 54 კაპ.

წიგნების ვაჭრობა.

წიგნების გამოცემას საზოგადოებამ 1888 წელს შეუერთა წიგნების ვაჭ-რობაც, გახსნა წიგნის მაღაზია და საწყობი, რომელმაც 35 წლის განმავ-ლობაში 1912 წლის დამლევამდე მო-იტანა მოგება 50.080 მან. 1 კაპ. 1880 წელს წიგნის მაღაზიის მოგება იყო 757 მან. დღეს კი იძლევა 8-ჯერ მეტს.

შემოსავალ-გასავალი.

35 წლის განმავლობაში საზოგადოე-ებას ჰქონდა შემოსავალი სულ 505652 და 57 კაპ. ხოლო გასავალი 489898 მან. 50 კაპ. საწევრო ფული შემოსუ-ლა 40.879 მან. 12 კაპ.

თანხების რაოდენობა.

1914 წლის 1 იანვარს საზოგადოე-ბის თანხების რაოდენობა უდრიდა 123437 მ. 94 კაპ. პირველი საანგარი-შო წლის განმავლობაში (1879—80 წ.) სახარჯო თანხის რაოდენობა უდ-რიდა 26.120 მანეთს. (ამ ჯამში შე-დის თბილ. და ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკების ერთდროული დახმა-რება 22000 მანეთი) ეს ჯამი რომ გა-მოვრიცხოთ დარჩება 4120, 1913. წლის დამლევს კი საზოგადოების შე-მოსავალი უდრიდა 46407 მანეთს 29 კაპ. ესე იგი შემოსავალმა იმატა და-ახლოვებით 11-ჯერ.

(დასასრული იქნება)

ქ. შ. წ.-კ. გამავრ. საზოგ. 1914 წ. ანგარიში

საზოგადოების შემადგენლობა.

საანგარიშო წლის დამდეგს საზოგა-დოებას ჰქონდა 25 განყოფილება: 1) ახალ-ციხეში, 2) ბათომში, 3) ბაქოში, 4) ბორჯომში, 5) განჯაში, 6) გორში, 7) გუდაუთში, 8) ერევანში, 9) ვანში, 10) ზუგდიდში, 11) თელავში, 12) კავ-კავში, 13) ლიხაურში, 14) ოჩემჩირე-ში 15) სამტრედიაში, 16) სიღნაღში, 17) სენაკში, 18) სოხუმში, 19) ფოთ-ში, 20) ქვემო-მაჩხაანში, 21) ქუთაის-ში, 22) ყვირილაში, 23) ჭიათურაში, 24) ხიდისთავში, 25) ხონში.

წლის განმავლობაში განყოფილებე-ბი გაიხსნა: 1) ალაგირში, 2) დუშეთ-ში, 3) ონში, 4) სოჭში, 5) ცხინვალში და 6) ტუაფსეში.

საზოგადოების წევრნი.

1914 წლის 1 იანვარს წ.-კ. საზო-გადოებას ჰყავდა 288 წევრი: საპატიო 6, დამფუძნებელი 8, ნამდვილი 2869. საანგარიშო წელს მიღებულ იქმნა სა-ზოგადო კრებაზე: ტფილისში 374, განყოფილებებში—158 წლის განმავ-ლობაში დააკლდა 370 წ. 1915 წ. 1 იანვარს იყო: საპატიო წევრი 7 დამ-ფუძნებელი 8, ნამდვილი წევრნი 3030 სულ 3035.

გამგეობის მოქმედება. საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობას ჰქონ-და სულ 47 სხდომა. გაირჩა 580 საქ-მე. სხდომათა განსახილველ საგნებს შეადგენდა გამგეობასთან არსებულ სექციათა მიერ შემუშავებული და წა-რმოდგენილი სამოქმედო გეგმის და დადგენილებების განხილვა და დამტ-კიცება; სტიპენდიების განაწილება მთხოვნელ სტუდენტ-მოსწავლეთა შო-რის, სასტიპენდიო ნაშთებიდან ღა-რიბ მოსწავლეთათვის ერთდროული დახმარების აღმოჩენა, ანდერძების სი-სრულეში მოყვანა და სხვა.

საანგარიშო წელს საზოგადოებას მიემატა 6 განყოფილება და დაარსდა

ახალი სკოლები აკურიაში (ბორჩ. მაზრა) ბორბალოში, ვარიანში, ზუგდიდში, სიღნაღსა და ნალჩიკში, მოწვეულ იქმნენ ქართულ ენის მასწავლებლები საზოგადოების ხარჯით ® თბ. საქველმოქმედო საზოგადოების ხარჯით.

სოფიას სახელობის, კუკიის და ავლაბრის სკოლებში გახსნა 16 ახალი სახალხო ბიბლიოთეკა-სამკითხველო, მოყვანილ იქმნა სისრულეში საზოგადო კრების დადგენილება სკოლებისა და ბიბლიოთეკების მეთვალყურის მოწვევის შესახებ. მეთვალყურე დროგამოშვებით ათვალიერებდა სკოლებს, ბიბლიოთეკებს და თავის მოხსენებებს აღმოჩენილ ღირსება-ნაკლის შესახებ უდგენდა სათანადო სექციებს განსახილველად. გამგეობამ სისრულეში მოიყვანა და გაანაღდა სრულიად, ანდერძები ნიკოლოოზ ბესარიონის ძე ღოღობერიძის, იაკობ სვიმონის ძე გოგებაშვილის და ალექსანდრე სოლომონის ძე ხახანაშვილისა. ნაანდერძევი ფულის რაოდენობა აღნიშნულია საზოგადო კრების მიერ დამტკიცებულ მიმდინარე წლის ხარჯთ-აღრიცხვაში. წლის ბოლოს მოხდა საზოგადოების წევრთა მორიგი კრება, რომლის დაგენილებათა ერთი ნაწილი სკოლებისა და ბიბლიოთეკების შესახებ გამგეობამ უკვე სისრულეში მოიყვანა: შეძლების დაგვარად გააუმჯობესა მასწავლებელთა ნივთიერი მდგომარეობა, შეიმუშავა და დაბეჭდა ბიბლითეკების გამგეთა სახელმძღვენელოდ ბიბლიოთეკების მართვა-გამგეობის ინსტრუქცია.

საზოგადო კრების მიერ არჩეულ განსაკუთრებული კომისიის დახმარებით შეისყიდა და გაანთავისუფლა ბანკის ვალისაგან ილიასეული სახლი, ანდრიას ქუჩაზე თბილისში. მიიღო სათანადო ზომები საგურამოს მამულის და წიგნთ-საცავ-მუზეუმის მდგომარების გამოკვლევის შესახებ.

განყოფილებათა შემოსავალ-გასავალი. 1914 წელს უდრის სულ 51907 მ. 14 კ. ხოლო გასავალი 36,195 მან. 62 კაპ. ნაშთი 1915 წ. 1 იანვარს რჩება 15945 მ. 76 კ.

სკოლების სექციის ანგარიში. საანგარიშო წელს 36 სხდომაზე გარჩეულა 147 საქმე. მოხსენებულ 147 საქმიდან—20 შეეხებოდა სკოლების გახსნას სხვა და სხვა ადგილას, 18 სახელმძღვანელოების განხილვას, 9 სკოლების მდგომარეობის გაუმჯობესობას, 13 დახმარებას გარეშე სკოლებისათვის, 23 სკოლების მეთვალყურის მოხსენებებს სკოლების დათვალიერებისა და მათი მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ, 64 სხვა და სხვა შინაარსისა.

1914 წ. სასკოლო სექციის განკარგულებაში გადადებულ იყო 11490 მ. აქედან დაიხარჯა 7910 მ. 84 დარჩა დაუხარჯველი 3579 მ. 16 კ.

ი. გოგებაშვილის წიგნების გამოცემა ვაჭრობამ 1914 წელს წმინდა მოგება გამგეობას მოუტანა 12516 მ. 46 კ.

ბიბლიოთეკებისა და სახალხო კითხვათ სექციას საანგარიშო წლის 13 კრებაზე გაურჩევია 48 საქმე. 1 იანვ. განმავლობაში დაარსდა 16 ბიბლიოთეკა. სექციას გაუმართავს საბავშვო დილა 27 აპრილს ახალ კლუბში, რაზედაც დაუხარჯავს სულ46 მ. ხოლო ლექციების გამართვა ომის გამოცხადებას შეუფერხებია. სექციის განკარგულებაში ყოფილა 2832 მ. 74 კაპ. აქედან დაუხარჯავს 2542 მ. 83 კაპ. ამ ჯამში შედის 500 მანეთი კინემატოგრაფის შესაძენათ. 1915 წლისათვის სექციას ნავარაუდევი ჰქონდა 6000 მ., მაგრამ უსახსრობისა გამო ეს ჯამი განახევრებულ იქმნა.

ხელის მომწერნი ბიბლიოთეკებში ჰყოლია 2415 კაცი და ქალი ამათში 2127 ქართველი, რომელთაც 21414-ჯერ გაუტანიათ წიგნები მომეტებულად სიტყვა კაზმული ჟურნალ-გაზეთები და საბავშვო წიგნები საანგარიშო წლის 1 იანვარს ყოფილა ბიბლიოთეკა-სამკითხველოებში 11106 ქართული და 7900 რუსული წიგნები. წლის ბოლოს 12566 ქართული და 8812 სულ 21899 წიგნი ჟურნალ-გაზეთებს კი ღებულობდა 173 ქართულს და 67 რუსულს. მკითხველები შემოსულა ბიბლიოთეკაში საქმის დღეებში 32789 უქმე დღეებში 12126. სულ 86725 ქალი და კაცი ამათში 59744 ქართველი ყოფილა დანარჩენი სხვა ეროვნებისა. შემოსავალი ჰქონიათ 6778—61 გასავალი 5310—11.

სამუზეუმო სექციას ჰქონია 2300 მა ნეთი დაუხარჯავს 1996—93. 1915 წლის 1 იანვარს საზოგადო კატალოგით ყოფილა ხელთნაწერი 1956, ქართული ნაბეჭდი 4058, რუსულსა და სხვა ენებზე 5185 და ბაქრაძის კატალოგით 534. სულ 11733 ნომერი. სიგელ გუჯრების რიცხვი კი უდრის 1341 ცალს. სამუზეუმო ნივთები ჰქონია 975, დანაწილებული 22 განყოფილებათ. ნუმიზმატიკის კოლექცია სულ 5340 ცალი (2624 ვერცხლის 2704 სპილენძის და ნიკელის და 12 ქაღალდის) აქედან 1501 ქართულია, 388 რუსული, 881 რომაულ-ბერძნულ ბიზანტიური, 211—ევროპიული, 2359 აზიური. სურათების კოლექცა უდრის 3011 ცალს. მეცადინენი იყვნენ 594 პირი, ამათგან მოთხოვნილი იყო 9318 ხელთნაწერი და ნაბეჭდი წიგნი.

გამომცემელ სექციის მუშაობას მოსამზადებელი ხასიათი ჰქონდა. სცდილობდა შეეკრიბა დასაბეჭდი მასალა და ხელთნაწერები. ზოგი მათ შორის უკვე ხელთა აქვს, ზოგიც დავალებული აქვთ მცოდნე კაცებს დასამზადებლად. თვისი თანხის 3600 მანეთიდან სექციას დაუხარჯავს 1273 მან. 8 წიგნის გამოცემაზე.

საგურამოს მამულზე დაუხარჯავს 1606—52. შემოსავალი ჰქონია 1225 მანეთი.

სტიპენდიანტების თანხის ანგარიში 1913—1914 წწ. შემოსულა 80375—84 კ. ამ თანხის სარგებელი შეადგენს 3817 მანათს, საიდანაც ეძლევათ სტიპენდიები მოსწავლე ახალგაზდობას. 1915 წ. 1 იანვარს საზოგადოებას ჰყოლია სულ 28 სტიპენდიანტი.

ცეცხლის ზარალი. ცეცხლის გაჩენამდე საწყობ-კანცელარიაში მოთავსებული ჰქონია 35688—16 კ. ღირებული სხვა და სხვა წიგნები და ნივთები. ცეცხლს შთაუნთქავს და მიუყენებია ზარალი 24388—86 კ.

შემოსავალ-გასავალი. საანგარიშო წელს შემოსავალი უდრიდა 43152—43, ხოლო გასავალი 38705 მან. 67 კაპ. გადარიცხა შემოსავლის ნაშთიდან 1915 წ. შემოსავალში 4002 მ.—09 კ. მიეთვალა ნაშთის 10 პროც. სათადარიგო თანხას 444 მან. 67 კ. სულ 4446 მ. 76 კ.

1897 წ. დაბადებულთა გაწვევა

(პეტროგრ. დეპეშათა სააგენ. ცნობა)

პეტროგრადი, 22 გიორგობისთვე. უმაღლესი ბრძანება 1897 წელს დაბადებულთა გაწვევისა. ძირითად კანონთა მე-87 მუხლის ძალით უმაღლესი ბრძანება გამოვიდა, ჯარისა და ფლოტის შესავსებად 1916 წელს ჯარში გაიყვანონ 1897 წელში დაბადებულნი. გაწვევის ვადა სენატისადმი საგანგებო უმაღლესი ბრძანებით გამოცხადდება. ჯარში ჩაჰრიცხავენ ოჯახურ მდგომარეობის მიუხედავად, ხოლო ვისაც 1 ხარისხის შეღავათი ეკუთვნის მეორე ხარისხის მოლაშქრედ ჩაირცხებიან და მაინც ჯარში გაიყვანენ, უკეთუ ექიმების შემოწმებით მოლაშქრეებად გამოსადეგნი აღმოჩნდებიან. ჯარში გასაწვევთ არ ეძლევათ უფლება ვადის გადადებისა არც ოჯახურის მდგომარეობით, არც ქონებრივით, არც ხელობის და წოდების მიხედვით. იმ სამრეწველოებისა, ქარხნებისა თუ მაღაროების მუშა-მოსამსახურეებს, სადაც სახელმწიფოს თავდაცვის მასალას ამზადებენ, შეიძლება ვადა მიეცეთ სამხედრო ბეგრის დებულებათა 348 მუხლის მიხედვით. ვადა მხოლოდ ისეთ პირთ გაუგრძელდებათ, ვინც ამ უმ-ლეს ბრძანების გამოცხადებამდე ირიცხებოდა ზემოხსენებულ ადგილებში. საშუალო და უმაღლეს სასწავლებლის მოსწავლეებს ვადა ეძლევათ მხოლოდ სწავლის დასრულებამდე ან სასწავლებლის მიტოვებამდე, მერე კი პირველი თვის პირველ რიცხვს უნდა გაალცხადდნენ. ასეთმა პირებმა შესაფერი განცხადება უნდა შეიტანონ არა უგვიანეს 1916 წლ. 1 იანვრისა.

ჩვენს მეზობლად

სპარსეთის ფაქტები.

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან)

სამმა კვირამ განვლო, რაც შაჰმა ინგლისსა და რუსეთს მომხრეობა გამოუცხადა. ამ შეთანხმების გამოცხადება დღემდე მკვიდრ სიტყვად დარჩა. შეპირება იყო, რომ სპარსეთის მთავრობა ბოლოს მოუღებდა იმ აგიტაციას, რომელიც მიმართულია რუსეთ-ინგლისის წინააღმდეგ, რომ იარაღს აყრიდა მუჯახიდებს, აღადგენდა წესიერებას იმ ოლქებში, საცა გერმანელ აგენტებს შფოთი და მღელვარება გაეწვიათ, რომ ჩააქრობდა შვეციის ჟანდარმერიის სააგიტაციო მოქმედებას და მკაცრ ზედამხედველობას დააწესებდა ტყვე ავსტრიელ ოფიცრებზე. დღემდე არც ერთი ვალდებულება აღსრულებაში არ მოუყვანიათ. მდგომარეობა დღითი-დღე უარესი ჰხდება. შაჰის ცხვირის წინ თეირანიდან გაზიდეს დიდძალი ყუმბარა, ტყვია-წამალი, თოფი და ტყვიისმფრქვეველი, რაიც დამზადებული იყო გერმანელების მიერ. გაზიდეს აგრეთვე სხვა დიდძალი სამხედრო საჭირო მასალა. ოსმალეთის მოსამზღვრე სპარსეთის ადგილები საგანგებოდ გამაგრებულია მეამბოხეთა და გერმანელთაგან. სპარსეთის მთავრობის შემადგენლობა, გარდა პრინც ფერმან-ფერმასა აშკარად თანაუგრძნობს გერმანეთ-ოსმალეთს. გერმანელთა საგიტაციო მუშაობამ დიდი ნაყოფი გამოიღო. ხალხი დარწმუნებულია, რომ რუსეთ-ინგლისის მეგობრობა დაჰღუპავს სპარსეთს, რომ მხოლოდ გერმანეთსა და ოსმალეთს ძალუძთ ირანის დამოუკიდებლობის აღდგენა. ფერმან-ფერმა გააფრთხილეს, თუ რუსეთ-ინგლისის მეგობრობაზე ხელი არ აუღია და აშკარად გერმანეთის მხარეზე არ გადასულა,—მთელი მისი ქონება და სიმდიდრე გადაიბუგება და გაიძარცვება. თეირანის ქუჩებში ხელახლად გაჩნდნენ გერმანელები, ავსტრიელები და ოსმალები. გერმანეთის ელჩის უკანასკნელი ნაბიჯი შაჰის მოსამხრობად ნაყოფიერი გამოდგა. მღელვარებისა და ამბოხების სული ადერბეიჯანშიაც თანდათან შედის. რუსეთის მოსაზღვრე ადგილებში ადერბეიჯანელი თათრები გუნდებს ადგენენ, შემოდიან რუსეთის ტერიტორიაზედ და თარეშობენ. ასე მაგალითად ამ ბოლო დროს ლენქორანის მაზრაში სამასი შეიარაღებული ადერბეიჯანელი თავს დაესხა სოფელ არვანას და სულ ერთიან აიკლეს. თავზარდაცემული სოფლელები გაიქცგამოიქცნენ. მეორე შეიარაღებული ბრბო, ოთხმოცი კაცისაგან შემდგარი, თავს დაესხა იმავე ლენქორანის მაზრაში სოფელ გილედარის მცხოვრებთ და რაც რამ ებადათ სულ ყველაფერი წაართვეს. გაძარცვის შემდეგ ეს მოთარეშე შეიარაღებული ბრბოები თავიანთი ნადავლით სპარსეთშივე ბრუნდებიან. რუსის მთავრობის ადგილობრივი ძალები მოულოდნელ თავ-დამსხმელებს ვერ უმკლავდებიან.

ლენქორანელი.

ბულგარეთ-საბერძნეთის ხელშეკრულება

რუმინელთა ცნობის მიხედვით ბულგარეთ-საბერძნეთს შორის შეთანხმება უკვე არსებობს. ამ ხელშეკრულებაში 6 მუხლია: 1) საბერძნეთმა ნეიტრალობა უნდა შეინარჩუნოს, რომელიც ხელსაყრელი იქნება ბულგარეთისა, ოსმალეთისა და ავსტრო-უნგრეთისა; 2) უკეთუ მოკავშირეები ბულგარეთს მოულოდნელად დაეცნენ, საბერძნეთი შესაფერ ზომებს მიიღებს; 3) საბერძნეთში მყოფ მოკავშირეთა ჯარს სტუმრებად მიიჩნევენ, რომელთა გარეკვაც უხერხულია, ხოლო არავითარი დახმარება არ უნდა გაუწიოს მათ საბერძნეთმა. ჯერ-ჯერობით ეს სამივე მუხლი საბერძნეთმა შეასრულა. მეორე მუხლის ძალით სრულებით ბათილდება საბერძნეთ-სერბეთის ხელშეკრულება. ეს მუხლიც შესრულა საბერძნეთმა, უკვე იმ დროს, როდესაც შეეძლო და ბულგარეთს ხელი არ შეუშალა სალონიკისა და ნიშის შუა გზის მოჭრაში. მეხუთე მუხლის ძალით ბულგარეთი ხელს იღებს კავალასა და საბერძნეთის მაკედონიაზე, ეგრედვე ჰპირდება საბერძნეთს ალბანეთში სამხედრო დახმარებას. ეს მუხლი იტალეთის წინააღმდეგაა მიმართული. ამის გამო იყო, რომ იტალეთმა ვალონაში ჯარი გადასხა. მეექვსე მუხლში აღნიშნულია ბულგარეთ-საბერძნეთის საალებ-მიცემო სურსათ-სანოვაგე, რომელიც ბულგარეთმა მხოლოდ საბერძნეთს დაუთმო უზომო შეღავათიან პირობებში.

ამ ხელშეკრულებაზე ხელი უწერია ბულგარეთის მეფე ფერდინანდს და საბერძნეთის მეფე კონსტანტინეს.

ცხადია, საბერძნეთი მოკავშირეებს არ მიემხრობა.(რ.)

პროვინციის ქრონიკა

სოფ. კონდოლი.

კვირაცხოვლის ეკლესიის მოძღვარს მოუვიდა უცნობთაგან მუქარის წერილი, თუ 400 მან. დანიშნულ ადგილს არ მოგვაწოდებ სიცოცხლეს გამოგასალმებთო.

ნავთლუღი.

14 გიოგრობისთვეს წმ. ბარბარეს საყდრის მახლობლად თბილისკენ მომავალ მეცხვარეთ ოთხი შეიარაღებული პირი დაუხვდა და სროლა აუტეხა, შემდეგ უბრძანეს რომ შეჩერებულიყვნენ, რაიც მეცხვარეებმა შეასრულეს, დამხვდომებმა გაირეკეს 3,000 სული ცხვარი და მთებისკენ მიიმალნენ, სროლის ხმაზე დარაჯები მოცვივნდნენ და კვალ და კვალ გამოუდგნენ, ბოროტ გამზრახველთ და დარაჯებს და მას ერთს მთის ძირში შეტაკება მოუვიდათ, ოთხივე ბორტო გამზრახველი მოჰკლეს.

სოფ მარტყოფი.

14 გიორგობისთვეს ადგილობრივი სკოლის შენობაში აქაურ მასწავლებლების მეთაურობით გაიმართა საბავშო სალიტერატურო საღამო. საღამოზე ბავშვებმა წაიკითხეს სხვა და სხვა მწერლების ლექსები და შეასრულეს ზოგიერთა სიმღერები. ბავშვებს სურათად უჩვენეს აგრეთვე **აკაკის სიზმარი.** რამაც აღტაცებაში მოიყვანა ბავშვები. საღამომ მწყობრად და მოხდენილად ჩაიარა. ბევრნი იყვნენ აგრეთვე სოფლის მოზრდილნი მცხოვრებნი და დიდათ ნასიამოვნები დარჩნენ.

დაბა ჩოხატაური.

ეს ერთი ხანია ჩოხატაურის სცენის მოყვარეთა ჯგუფი მიუხდა და წარმოდგენებს აღარ მართავს. საჭიროა ხსენებული ჯგუფი კვლავ ამუშავდეს და ხალხს სულიერი გასართობი არ მოაკლოს.

„იროვნის კაჩოვკა“ (თბილ. მაზ.).

თ. ბარათაშვილების მამულში მცხოვრებთ სვ. ერემაშვილის და ვას. ბოლოქაშვილს თავს დაესხა შვიდნი შეიარაღებულნი უცნობნი და 50 სული ღორი მოსტაცეს.

სოფ. დაგეთ-ვლადიმერი.

აქაურ მემამულე ქანანოვს ვიღაცებმა დაუწვეს შენობა ღირებული 2,000 მანეთად.

ბ ა თ ო მ ი.

ბათომში საგრძნობლად აცივდა, მთები ჩამოთოვა, შეშა ძალიან გაძვირდა.

ოზურგეთი.

ახლად დაარსებულ საქველმოქმედო საზოგადოების განყოფილების თავ მჯდომარეთ აირჩიეს თ. დ. კ. ერისთავი, თავმჯდომარის ამხანაგად თ. ივ. დ. ნაკაშიძე, ხაზინადრად რ. ლ. ჩხაიძე და მდივნათ დ. თალაკვაძე. საზოგადოებამ მოქმედება უკვე დაიწყო, ამ ჟამად იგი აგროვებს ცნობებს დამშეულ-დაზარალებულ მცხოვრებთა შესახებ.

ლეხაინდრაოს საზოგ. (სამეგრელო).

ამას წინად აქ მოხდა სამ შეერთებულ საზოგადოების საერთო კრება, სადაც დაადგინეს უკიდურეს გაჭირვებისა გამო მოსპონ ყველა ზედმეტი დღეობები და ქელეხები.

თეატრი და ხელოვნება

ქართ. დრამ. დასის წარმოდგენა სახალხო სახლში.

დღეს სახალხო სახლის სცენაზე წარმოდგენილი იქნება ქართული დრამ. დასის მიერ ჰენრიხ სენკევიჩის ცნობილი პიესა „ვიდრე ხვალ უფალო“, მთავარ როლებს პიესაში ასრულებენ დასის საუკეთესო ძალები, რომელთაც ეხმარებიან სცენის მოყვარენიც. პიესის თარგმანი ჩვენი დიდებული პოეტის აკაკის კალამს ეკუთვნის. სრული იმედია, რომ საზოგადოება ჩვეულებრივის ხალისიანობით დაესწრება დღევანდელ წარმოდგენასაც.

ქართული წარმოდგენები ცირკის სცენაზე.

ჩვენებური ანდაზისა არ იყოს—გაჭირვება მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო,—ქართველ მსახიობთ განუზრახავთ დროგამოშვებით სახალხო იაფ-ფასიანი წარმოდგენების მართვა ესიკოვსკის ყოფილ ცირკის შენობაში, სადაც ეხლა ილიუზიონის თეატრია—„რეკორდი“. სახალხო სახლში ჩვენს დასს სამი დღე აქვს თვეში და ხალხში კი ·ხელოვნური წარმოდგენების მოთხოვნილება მეტად დიდია. ხუთშაბათს ამ თვის 26 დრამ. დასი „რეკორდის“ თეატრში გამართავს პირველ სახალხო წარმოდგენას. დადგმული იქნება სოფოკლეს დიდებული ტრაგედია „ჰოიდიპოს მეფე“, რომელშიც მთავარ როლებს შეასრულებენ იმედაშვილი, იმნაძელი, გუნია, მგალობლიშვილი, დავითაშვილი, ქიქოძე, ტასო აბაშიძე და სხვანი. ადგილების ფასები ყველასათვის ხელმისაწდომია—ორი შაურიდან მანათმდე.

საბურთალოს თეატრი და „შავრაზმელები“.

ეს ერთი ხანია საბურთალოს თეატრის გარშემო შესდგა ერთგვარი „შავრაზმელთა“ ჯგუფი, იერიშები იერიშებზე მიაქვთ, ყოველივე საზიზღარ საშუალებებს ხმარობენ, რომ თეატრს ძირი გამოუთხარონ და პირქვე დამხ[illegible]ხონ. ამ ორი დღის წინათ ვიღაცას გაუტეხია თეატრი, გადაუქოთებია იქაურობა და რაკი სხვა საკბილო ვერა უნახავს რა „სჩოტჩიკი“ მოუპარავს. კვირას 22 გიორგობისთვის წარმოდგენის დროს ადგილობრივმა ბოქაულმა თეატრს ალყა შემოარტყა და არავის გარედ არ უშვებდნენ. ყველა გაოცებული იყო, არ იცოდნენ რა მოხდა. ბოლოს გამოირკვა შემდეგი გასაოცარი ამბავი: ადგილობრივ მცხოვრებ ვიღაც ბურდულისთვის შანტაჟისტებს წერილი მიუწერიათ და ფულს სთხოვენ. ბოქაული თეატრს მიადგა, რადგან იქ ხალხი თავს იყრის, უთუოდ იქ იქნება ვინმეო. ეს კიდევ არაფერი ბ-ნმა ბოქაულმა ეჭვი პირდაპირ თეატრის გამგეობაზე მიიტანა და თავმჯდომარე ორი საათით დატუსაღებული ჰყავდა. ბოქაულმა ალბად არ იცის რა არის თეატრი, რას ემსახურება ის და ვინ არიან მისი ხელმძღვანელნი და კიდეც იმიტომ ჩაიდინა ასეთი გასაოცარი და უმაგალითო საქმე. რაც იქ მოხდა და ხდება ამის შესახებ ვრცელ წერილში მოგახსენებთ.

უცხოეთი

ოსმალეთი

სტამბოლის გაზეთების სიტყვით, ენვერ-ფაშა და თალაათ-ბეი სხვა და სხვა ნაირად უცქერიან გერმანეთის ჯარის შესვლას ოსმალეთში. თალაათ-ბეის აზრით, თუ გერმანეთის ჯარი ოსმალეთში ფეხს შესდგამს, ოსმალეთს ყურმოჭრილ ყმად გაიხდის. ამისათვის მისი აზრით ოსმალეთში საჭირო არ არის გერმანელების შეშვება და ეგვიპტეში მხოლოდ ოსმალთა ჯარმა უნდა გაილაშქროსო. ენვერ-ფაშას აზრით კი, გერმანეთის ჯარს ოსმალეთმა კარი ფართედ უნდა გაუღოს და ეგვიპტისაკენ გაატაროს.

ჩინეთი

ჩინეთის ოფიციოზი—Peking Daiiy Nems“—სწერს: მოახლოვდა დრო, როდესაც ჩინეთი ველარ შესძლებს ნეიტრალობას. ჩინეთის თოფხანები, ტყვია-წამლის საწყობები, უთვალავი სურსათ-სანოვაგე, რომელსაც გერმანეთი ვერ იყენებს, დიდს შეღავათს მისცემდა ზღვაზე გაბატონებულ მეომარ სახელმწიფოებს. ამის სამაგი[illegible] ჩინეთს სამშვიდობო მოლაპარა[illegible] დროს ხმას მიენიჭებოდა და სა[illegible] [illegible] ჩინეთსა და სხვა და[illegible] სახელმწიფოთა შორის არსებულ შეკრულობათა გადასინჯვისა.

პეკინიდან მოსული ცნობით, ჩ[illegible]ში გერმანელები დიდს უნარს ი[illegible] გერმანეთის დესპანი იუანშიკა[illegible] დარბაზად მიიღო.

სპარსეთი

სპარსეთიდან დღითი-დღე უფრ[illegible] მაფიქრებელი ამბები მოდისო—[illegible] „რ. სლ.:“ მთელი ქვეყნის მართ[illegible] მგეობა მომქ[illegible]დ სპარსელების, [illegible]ლებისა და გერმანელ აგენტების [illegible]შია. მთავრობა სპარსეთში არას[illegible] არა ყოფილა ასეთი უძლური და [illegible]ლაჯო, როგორც ეხლაა. სამაგი[illegible] სპარსეთის ხალხი არას დროს [illegible] ყოფილა ასე მჭიდროდ შეკავშირ[illegible]ლი როგორც ეხლა. „ისლამის [illegible]ტეტის“ ბელადობით სპარსეთის [illegible]ხი ირაზმება რუსეთისა და მისი კავშირეების წინააღმდეგ გასალაშ[illegible]ბლად. შვეციელ ოფიცერთა ხელმ[illegible]ნელობით თავმოყრილია და შე[illegible]ღებული ჟანდარმერია, მთავრობის[illegible]რი, გაუწრთვნელი ჯარი, მოკავშ[illegible]ნი და სხვა.

შვეციელმა მაიორმა დემარმა, [illegible]მელიც წინად სროლაში ავარჯიშ[illegible] ჟანდარმებს, ქამადანში თავმოყ[illegible] ამხანაგების სახელით სპარსეთის შ[illegible]გან საქმეთა მინისტრს ფერმან-ფ[illegible]მას შეუთვალა: ან დაუყოვნებლივ [illegible]ეშურე ევროპისაკენ, ან აქ გამოც[illegible]დი, ქამადანში და ჯარის სარდლ[illegible] იკისრეო.

თუ ამ მოთხოვნილებას არ შეას[illegible]ლებსო—სწერს „რ. სლ.“ ფერმან-ფ[illegible]მას კარმიდამოსა და თვალუწვდენ[illegible] მამულებს დაანიავებენ. (ფერმ[illegible] ფერმას აურებელი მამულები ა[illegible] დასავლეთ სპარსეთში).

ეს შვედელი აფიცრები ატყვევ[illegible] რუსეთ-ინგლისის ქვეშევრდომთ, კ[illegible]სულებს, რუსეთ-ინგლისის ბანკ[illegible] სძარცვავენ და თითქმის ქუდზედ [illegible]ცი გამოჰყავთ საბრძოლველად. ყვე[illegible] ჯარებს ქამადანთან (ძველად ექბაკა[illegible] უყრიან თავს და აქედან აპირებენ [illegible] მოლაშქრებას.

რედაქტორ-გამომცემელი

სანდრო შანშიაშვილი

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მიმოსვლა.

(დრო ნაჩვენებია თბილის. საათით)

თბილისში მოდის:

№ 3	ბაქოდან.	12 ს. 54 წ. დღ.
№ 4	ბათომიდან.	5 ს. 55 წ. სად.
№ 5	ბაქოდან(სწრ.)	7 ს. 41 წ. სად.
№ 10	ბათომიდან.	9 ს. 51 წ. დილ.
	ჯულფიდან	6 ს. 53 წ. დილ.
	ბორჯომიდან	7 ს. 25 წ. დილ.
	„ საღ.	10 ს. 28 წ. სად.

თბილისიდან გადის:

№ 3	ბათომისკენ	1 ს. 45 წ. დღ.
№ 4	ბაქოსკენ .	7 ს. 3 წ. სად.
№ 6	ბაქოს(სწრ.)	12 ს. 8 წ. დღ.
№ 9	ბათომისკენ.	8 ს. 53 წ. სად.
	ჯულფისკენ	10 ს. 23 წ. სად.
	ბორჯომისკენ	3 ს. 29 წ. დღ.

კახეთის რკინის გზის მიმოსვლა

(თბილისის დრო)

მიმოსვლა ყოველდღე სწარმოებს

თბილისიდან გადის:

თელავისა ® წნორისკენ დილ.	8 ს. 58
გურჯაანში მიდის ნაშუადღ.	3 ს. 53
გურჯაანიდან გადის თელავისკენ ნაშუადღევის	4 ს. 53
თელავში მიდის ნაშუადღევ.	5 ს. 35
გურჯაანიდან წნორზე მიდის	4 ს. 18
წნორზე მიდის	5 ს. 15

თელავიდან ყოველ დღე გამოდის თბილისკენ:

დილის	8 ს. 58
გურჯაანში მოდის . . .	10 ს. 26
წნორიდან თბილისკენ გამოდის დილის. .	10 ს. 16
გურჯაანში მიდის . . .	10 ს. 16
გურჯაანიდან თბილისკენ გამოდის დილის	10 ს. 46

თბილისში ჩამოდის 5 საათზე.

1 მაისიდან ქ. თბილისში გაიხსნა ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„განათლება“

ჯერჯერობით აგენტებს გაეგზავნებათ შემდეგი გაზეთები: „საქართველო“, „თანამედროვე აზრი“, „ეშ. მათრახი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „კავკაზსკო[illegible] სლოვო“, „თბილისის ლისტოკი“, „ორიზონი“, „მშაკი“ და „ხათაბალა“ და[illegible] იყიდება ახლად გამოცემული წიგნები ა. ბლდონის „აკაკი და მისი პოეზია“ (რუსულ ენაზე), „სქესობრივი საკითხი და ბავშვი“ ი. გომართელისა, „მსოფლიო ომის ეკონომიური მიზეზები“—მასლოვისა, „ცხოვრების სი[illegible]ერები“ —ბეგლარ ახოსპირელისა „კოოპერატივები იტალიაში“—ნ. ჟორდანიასი და სხვა-და-სხვა ქართული წიგნები.

აგენტები ვალდებულნი არიან მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდაწინ გადაიხადონ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт. ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткиладзѣ.

კანტორის ადრესი: Ольгинская 6.

თევზის მრეწველნი

ძმ. მესხელოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

განყოფილება ავლაბარში

კახეთის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 6, ტელეფონი № 712

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. მაილოვის-შვით, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის ხიზალალა, მცირე მარილიანი, შავი „„მეშოჩნი“ ხიზილალა, აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრედვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

სტამბა „ცხოვრება“ ა. კალანდაძისა, გაბაევის შესახვევი № 4.